

EVROPSKÁ KOMISE

Ve Štrasburku dne 18.4.2012
COM(2012) 183 final

SDĚLENÍ KOMISE

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉ
CENTRÁLNÍ BANCE, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU
VÝBORU, VÝBORU REGIONŮ A EVROPSKÉ INVESTIČNÍ BANCE**
Obnova růstu v Řecku

SDĚLENÍ KOMISE

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANCE, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU, VÝBORU REGIONŮ A EVROPSKÉ INVESTIČNÍ BANCE Obnova růstu v Řecku

1. ÚVOD

Řecko prochází hospodářskou a sociální krizí, která nemá v historii moderní Evropy obdoby. K překonání této krize a obnově úspěšného hospodářství musí spojit síly občané i političtí představitelé země, protože jen Řecko samo se může postavit na lepší cestu do budoucnosti. Kořeny krize sahají hluboko do minulosti a ke zvrácení negativních trendů je třeba čas. Krize takového rozsahu vyžaduje provedení dalekosáhlých změn, které povedou ke vzniku nového, dynamického a konkurenceschopného řeckého hospodářství, jež vykáže udržitelný růst, vytvoří pracovní místa, podpoří sociální smír a naplní očekávání řeckých občanů.

Řecko nečelí této obrovské výzvě samo. Sílu a konkrétní podporu může čerpat ze svého členství v Evropské unii a v eurozóně. Podpora Řecka v úsilí, které musí vyvinout, vyžaduje od ostatních zemí EU dlouhodobou solidaritu. Ostatní členské státy a orgány EU daly jasně najevo své přání pomoci Řecku a udržet tuto zemi v eurozóně a poskytly pomoc v rozsahu, který byl ještě před několika lety nemyslitelný. Balíček pomoci Řecku včetně úvěrů od EU a finančních institucí, odpisu dluhu v držení soukromých investorů a grantů ze strukturálních a jiných fondů EU dosahuje asi 380 miliard EUR, tj. 177 % řeckého HDP. Takový objem pomoci nemá obdoby (v rámci amerického Marshallova plánu poválečné obnovy byla přijímajícím zemím poskytnuta hotovost ve výši přibližně 2,1 % HDP).

Tabulka č. 1 Mezinárodní podpora a podpora EU Řecku v posledních letech

Různé formy podpory z EU a mezinárodní podpory ≈ 380 miliard EUR	Ekvivalent: (údaje za rok 2011)	Pro srovnání:
Finanční pomoc (úvěry): 240 miliard EUR	<ul style="list-style-type: none">• 3 % HDP EU• 177 % řeckého HDP• 33 600 EUR na jednoho řeckého obyvatele	<ul style="list-style-type: none">• Marshallův plán USA (1948–1951) celkem:<ul style="list-style-type: none">– ≈ 13 miliard USD (85 % granty, 15 % úvěry)– ≈ 5 % HDP USA– ≈ 2,1 % HDP přijímajících zemí
Zapojení soukromého sektoru (odepsání pohledávek): 100 miliard EUR		
Financování z EU pro období 2007–2013 (granty): > 40 miliard EUR (včetně 20 miliard EUR ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU a 20 miliard EUR v rámci společné zemědělské politiky)		

Krize podtrhla vzájemnou závislost všech členských států EU, zejména těch, jež sdílejí stejnou měnu. Tak pokročilý stupeň hospodářské, sociální a politické integrace může fungovat pouze tehdy, jestliže je každý člen schopen plně dostát svým závazkům. Pro překonání této

krize potřebuje Řecko Evropskou unii a EU potřebuje dobře fungující a dynamické Řecko, které může plně hrát svou úlohu členského státu. To naopak napomůže fungování politik EU po celém jejím území.

Během této krize se Komise aktivně podílí na pomoci Řecku: poskytuje přímou podporu a spolupracuje s ostatními členskými státy, orgány EU a mezinárodním společenstvím na vypracování bezprecedentních řešení a dosažení trvalých výsledků v praxi. V celé Komisi byly plně mobilizovány týmy, které v Bruselu a Aténách aktivně spolupracují s řeckou státní správou. V zájmu poskytnutí potřebné odborné pomoci vytvořila Komise v červenci 2011 dále zvláštní pracovní skupinu pro Řecko. Vykonává také zvýšený dohled nad plněním závazků a dosahování pokroku. Jak dokládá příloha tohoto sdělení, již se rýsují hmatatelné výsledky a tato práce přispěla k nalezení slibných cest.

Komise vydává toto sdělení právě teď, protože po mnoha měsících nejistoty byl vytvořen hlavní rámec obnovy Řecka. Země podnikla důležité kroky ke snížení deficitu veřejného sektoru a přijala nové fiskální a hospodářské politiky. Dohoda o druhém ekonomickém ozdravném programu pro Řecko a úspěch nedávného snížení dluhu ze strany soukromého sektoru poskytují novou příležitost k urychlení vysoce potřebných strukturálních reforem.

Toto sdělení je určeno širokému okruhu čtenářů:

- občanům Řecka, protože ukazuje, že na základech současné krize lze vytvořit spravedlivější, sociálně soudržnější, důvěryhodnější a efektivnější systém. Řecko má schopnost změny a mimoto vlastní mnoho cenných aktiv, na nichž může stavět. Všechna bezprecedentní podpora, kterou země nyní přijímá, přinese výsledky jen tehdy, pokud občané Řecka tento program podpoří a pokud budou pracovat na vybudování jiné budoucnosti;
- řeckým demokratickým institucím, které schválily druhý ekonomický ozdravný program a zavázaly se k jeho naplnění. Toto sdělení zdůrazňuje, že je třeba vytvořit pozitivnější atmosféru vyzdvižením okamžitého přínosu, jaký může mít úplná realizace prvních opatření v rámci programu;
- ostatním členským státům EU, orgánům EU a našim mezinárodním partnerům, kteří poskytují Řecku bezprecedentní podporu a potřebují jistotu, že jejich příspěvek bude použit dobře a takovým způsobem, aby se zamezilo opakování problémů.

Účelem tohoto sdělení je zdůraznit pozitivní dopad, jaký může mít úplné a efektivní provedení druhého ekonomického ozdravného programu¹, pokud se mu podaří položit základy růstu, investic a obnovy společnosti. Toto sdělení popisuje cesty k maximalizaci dopadu prvních výsledků prostřednictvím rychlých opatření a podpory ze strany EU².

V Řecku, které stojí na počátku dlouhé cesty transformace a přizpůsobování, nastartují tato opatření proces obnovy. Aby se podařilo řecké občany přesvědčit, že vynaložené úsilí a oběti přinesené v tuto chvíli povedou k hmatatelným výsledkům v budoucnosti, musí široká

¹ Program v plném znění je k dispozici na internetových stránkách

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp94_en.pdf.

² Toto sdělení nemění ani nedoplňuje formální rozhodnutí týkající se Řecka, jež byla přijata platnými postupy pro koordinaci hospodářské politiky stanovenými ve Smlouvě.

veřejnost porozumět programu a očekávaným výsledkům hlavních změn, jež budou v následujících měsících provedeny.

2. HISTORICKÁ PŘÍLEŽITOST K VYBUDOVÁNÍ LEPŠÍ BUDOUCNOSTI

Úplné a včasné provedení druhého ekonomického ozdravného programu musí být pro Řecko hlavní prioritou. Reformní opatření, která program vymezuje, jsou navržena tak, aby přispěla k obnově růstového potenciálu a potenciálu vytvářet pracovní místa v řeckém hospodářství a odstranila korupci a byrokracii, které ničí hodnoty a brání řeckým občanům a podnikům v produktivní činnosti. Nyní se lze kvůli nadměrné regulaci a špatně fungující veřejné správě až příliš často setkat s případy neefektivnosti a ziskuchtivého chování.

Odstranění nejkřiklavějších překážek růstu může relativně rychle výrazně zlepšit situaci občanů a podniků. Ve střednědobém horizontu jsou nezbytné rozsáhlejší reformy řecké veřejné správy a soudnictví, jež zajistí rychlejší a účinnější postupy i podstatně účinnější a spravedlivější systém výběru daní, menší byrokracii a větší právní jistotu při investování a nových obchodních činnostech.

Cílem reforem dohodnutých v rámci druhého ekonomického ozdravného programu je spravedlivější společnost, kde se všechny vrstvy obyvatelstva spravedlivě podílejí na ozdravení a mají prospěch z reforem. Reformy jsou velmi naléhavé, protože závažné nerovnováhy, které se vytvořily v řeckém hospodářství, obzvláště tvrdě postihly méně majetné občany. Zjistné zájmy uvnitř i vně veřejné správy, které využívají neprůhledného byrokratického systému náchylného ke korupci, nesmí být dále tolerovány. Ze změn bude těžit celý národ, který si zaslouží lepší správu věcí veřejných.

2.1. Výsledků lze dosáhnout

Řecko již dosáhlo významného pokroku v podstatném snížení schodku veřejných financí omezením výdajů a prostřednictvím daňových opatření. Schodek veřejných financí se snížil z téměř 16 % HDP v roce 2009 na 9,25 % v loňském roce. Parlament schválil řadu nových právních předpisů a byla dokončena všechna opatření nutná před zahájením druhého ekonomického ozdravného programu. Nedávná minulost ukazuje, že soustředění celého systému veřejné správy na plnění jasných cílů přináší výsledky.

Druhý ekonomický ozdravný program jasně vyznačuje cestu k hospodářské obnově. Tento program přinese historickou transformaci a vybaví Řecko moderní ekonomikou a takovými správními strukturami, aby mohlo s důvěrou pohlížet do budoucnosti. Země se může opřít o mnohé silné stránky, např. o námořní dopravu, turistický potenciál, vysokoškolské instituce, obecně dobře vzdělanou pracovní sílu i o svou polohu jako potenciální logistické a energetické křižovatky v jihovýchodní Evropě.

Včasné provedení hlavních opatření bude mít rozhodující význam pro růst a vytváření pracovních míst, pro podporu konkurenceschopnosti a stimulaci investic. Občané a podniky uvidí v poměrně krátké době jasné, hmatatelné výsledky. Tato opatření poskytnou impuls reformnímu procesu a dají jasný signál o reformním odhodlání Řecka. Pomohou také Řecku vymanit se ze začarovaného kruhu a nastoupit pozitivní cestu, kde je reformní úsilí odměňováno obnovením důvěry a růstu motivujících k dalšímu pokroku.

Druhý ekonomický ozdravný program musí být proveden v plném rozsahu. V tomto sdělení chce Komise nicméně zdůraznit tři hlavní oblasti, kde by činnost řeckých orgánů v průběhu

roku 2012 mohla již koncem tohoto roku přinést slibné výsledky. Jedná se o:

- získání kontroly nad veřejnými financemi a příjmy tak, aby se veřejné finance staly časem udržitelnými,
- obnovení úvěrových toků do reálné ekonomiky rekapitalizací bank a pomocí malým a středním podnikům při získávání dostupných úvěrů,
- ulehčení podnikání na podporu růstu – výrazná změna podnikatelského prostředí a trhu práce je naléhavě nutná, aby se Řecko znovu stalo místem, kde domácí a zahraniční investoři s důvěrou investují a vytvářejí pracovní místa.

2.1.1. Získání kontroly nad veřejnými financemi – předpoklad růstu a zaměstnanosti

Cílem programu je připravit hospodářství tak, aby se ve střednědobém horizontu stalo dynamičtější a spravedlivější. Mezinárodní zkušenosti ukazují, že snahy o vytvoření růstu a zaměstnanosti budou zmařeny, pokud se veřejný dluh nesníží na udržitelnou úroveň a neobnoví se konkurenceschopnost. Pro dosažení udržitelné situace musí Řecko v roce 2013 a 2014 dále pracovat na tom, aby mohlo snížit míru zadlužení do roku 2020 na zhruba 117 % HDP. Cílené snižování výdajů zmírní krátkodobý dopad na reálnou ekonomiku. Snížení schodku také zlepší likviditu řeckých podniků, protože veřejná správa pohltí méně domácích i zahraničních úspor. Zvýší též důvěryhodnost Řecka na trzích a umožní mu, aby po skončení oficiálního financování samo financovalo své náklady za přijatelnou cenu, což následně ulehčí situaci podnikům. Pro získání kontroly nad veřejnými financemi je dále klíčová reforma daňového systému a správy (viz oddíl 2.3.2).

Opatření v roce 2012 (viz bod 1 memoranda o porozumění):

Řecké orgány musí stanovit opatření k odstranění stávajícího schodku v letech 2013 a 2014, která by se měla zaměřit především na úsporu výdajů.

2.1.2. Obnovení úvěrových toků do reálné ekonomiky rekapitalizací bank a pomocí malým a středním podnikům

Řecký bankovní systém utrpěl ohromným odlivem vkladů, jehož důsledkem je omezený přístup k likviditě a znehodnocení aktiv. To se projevilo ve snížení úvěrů do reálné ekonomiky.

Předpokladem hospodářského oživení je vyřešení tohoto problému a obnova toku likvidity do řeckých podniků. Druhý ekonomický ozdravný program poskytuje finanční zdroje na rekapitalizaci řeckého bankovního systému s dvojitým cílem: zajistit finanční stabilitu a umožnit bankám financovat reálnou ekonomiku.

Řecké malé a střední podniky se v současné době potýkají s velmi náročnou situací: v roce 2011 se oproti roku 2010 snížil zisk 6 z 10 podniků a zaniklo 150 000 pracovních míst. Tyto hrozivé údaje zdůrazňují potřebu rychlé a zacílené akce na podporu těchto podniků. Dále v tomto sdělení je popsána podpora poskytovaná EU na jejich zachování a rozvoj.

Aby se tato hrozba nenaplnila, bude nezbytné využít všech dostupných zdrojů, zejména ze strukturálních fondů EU³, které poskytnou likviditu novým činnostem na podporu zaměstnanosti a udržitelného růstu. Ze strukturálních fondů EU je malým a středním podnikům již k dispozici likvidní pomoc přesahující 4 miliardy EUR ve formě grantů a nástrojů finančního inženýrství. Dále byl vytvořen nový záruční fond pro malé a střední podniky ve výši 500 milionů EUR poskytnutých ze strukturálních fondů EU, přičemž tuto částku lze znásobit uvolněním další 1 miliardy EUR ve formě úvěrů ze strany EIB řeckým bankám za účelem následného úvěrování malých a středních podniků v Řecku těmito bankami.

Tyto finanční prostředky do řeckých malých a středních podniků ale nyní neplynou: poptávka po investicích je snižená, riziko spojené s úvěry malým a středním podnikům za současných okolností vysoké, a malé a střední podniky mají proto potíže při získávání potřebného spolufinancování ze strany bank. Řecké orgány zatím neprovedly ve vnitrostátních právních předpisech změny evropských právních předpisů, které povolují spolufinancování provozního kapitálu malých a středních podniků.

Odstranění těchto překážek je bezprostřední prioritou. Ze strukturálních fondů EU je mimoto spolufinancováno několik projektů a režimů, které mají podpořit podnikatelské dovednosti, pomoci začínajícím podnikům a poskytnout přístup k mikrofinancování.

Opatření v roce 2012:

Rekapitalizace bank zaručující nezávislost bank při podnikání by měla být dokončena do září 2012.

V příštích osmi měsících by řecký bankovní sektor a veřejná správa měly urychlit vyplacení částky 4 miliardy EUR, které jsou již k dispozici pro financování malých a středních podniků. V řeckých právních předpisech by měla být provedena změna pravidel EU o povolení spolufinancovat provozní kapitál.

EIB by měla malým a středním podnikům vyplatit úvěry kryté záručním fondem pro malé a střední podniky. Cíl je 160 milionů EUR v roce 2012, dalších 400 milionů EUR do konce roku 2013 a 440 milionů EUR před rokem 2015. Během roku 2012 poskytne EIB těmto podnikům dalších 440 milionů EUR, za které se zaručí řecké orgány.

Zvýšená finanční podpora by měla být poskytnuta i na odbornou přípravu na podnikání (se zaměřením na inovační výrobky a služby), včetně odborného vedení, přípravy a poradenství.

2.1.3. Ulehčení podnikání na podporu růstu

Trvalé překonání krize vyžaduje růst výrobního odvětví v Řecku. Podle odhadu by reforma výrobního trhu a trhu služeb mohla v dlouhodobém horizontu přinést zvýšení řeckého HDP až o 13,5 %⁴. Odstranění překážek pro podnikání v podobě byrokracie a korupce může uvolnit nevyužitý růstový potenciál mimo jiné v cestovním ruchu, přístavních službách a zpracování potravin. To přispěje k obnově rovnováhy v hospodářství směrem k vyšší výkonnosti v oblasti investic a vývozu a může podnítit rozhodující posun k činnostem s vyšší přidanou hodnotou.

³ Další informace o financování a likviditě z EU pro malé a střední podniky jsou uvedeny v oddílech 2.2 a 3.2 přílohy.

⁴ *Foundation of Economic and Industrial Research, Quarterly Bulletin 2/10, 2010.*

V tomto oddíle je vymezeno osm oblastí činnosti, v nichž by se mělo do konce roku 2012 pokročit⁵.

- **Obnova nákladové konkurenceschopnosti**

V rámci modernizace řeckého trhu práce je nezbytné provést opatření na rychlé přizpůsobení jednotkových nákladů na práci v zájmu omezení nezaměstnanosti a obnovy nákladové konkurenceschopnosti řeckého hospodářství. Podle dohody v druhém ekonomickém ozdravném programu je cílem již provedených opatření a opatření k rychlé úpravě nákladů na práci, která mají být přijata v zájmu snížení nezaměstnanosti a obnovy nákladové konkurenceschopnosti, snížit v období 2012–2014 nominální jednotkové náklady na práci o 15 %. Při provádění těchto opatření by se mělo přihlídnout k výsledku sociálního dialogu a současně pracovat na posílení orgánů regulujících trh práce, na hladším vyjednávání o mzdách na všech úrovních a na potírání nehlášené práce.

Opatření v roce 2012 (viz bod 4.1 memoranda o porozumění):

Do konce července 2012 by měl být ve spolupráci se sociálními partnery připraven rozvrh revize kolektivních smluv o stanovování mezd. Řecké orgány by též měly rozpočtově neutrálním způsobem omezit zatížení nákladů na práci způsobené příspěvky na sociální zabezpečení.

- **Podpora vývozu**

Celní odbavení a celní formalities při vývozu trvají průměrně 20 dní oproti průměru EU, který činí 10 dní. Celková hodnota vývozu je tedy odhadem o 10 % nižší⁶, než by mohla být. Nepřiměřené a často zbytečné postupy a požadavky na dokumenty by měly být odstraněny.

Opatření v roce 2012 (viz bod 4.2 memoranda o porozumění):

Měl by být dokončen systematický přezkum celního odbavení a celních formalit při vývozu, aby mohly být odstraněny nadměrné kontroly a sladěny kontrolní systémy s postupy ve zbytku jednotného trhu. Přínos takového zjednodušení může být maximalizován postupným přechodem na informační a komunikační systémy. Je třeba se zaměřit také na to, aby vývozci dokázali nalézat příležitosti na slibných trzích.

- **Stimulování nových investic**

Investice do nových zařízení nebo projektů se potýkají se skluzy a náklady, které plynou z regulativních a administrativních překážek kladených mnoha úřady. Jako překážky investování se často uvádí územní plánování a pravidla pro udělování environmentálních licencí. Nejhuře postiženy jsou podniky, které působí v odvětví energetiky, distribuce, logistiky a dopravy. Problémy se násobí v případě sporů v důsledku odkladného účinku mnoha správních a právních opatření, nedostatku zaměstnanců nebo kompetence klíčových služeb správy. Investování bude také usnadněno dokončením katastru nemovitostí, protože uchrání investory před spory o vlastnictví půdy. Vzhledem k nesouladu mezi veřejným

⁵ Další informace k těmto oblastem jsou uvedeny v oddíle 3 přílohy.

⁶ Zdroj: studie *Trading on Time*, Světová banka, *Policy Research Working Paper* č. 3909.

vzdělávacím systémem a potřebami znalostní ekonomiky představuje problém pro zahraniční investory zaměřené na výzkum a investice i dostatek kvalifikovaných pracovníků.

Opatření v roce 2012 (viz bod 4.2 memoranda o porozumění):

Plné účinnosti by již měly nabýt právní předpisy nedávno přijaté za účelem rychlejšího udělování licencí k výkonu některých povolání a výrobních činností a v oblasti environmentálních licencí.

Měla by být přijata další opatření, která usnadní zakládání nových společností. Cíl EU, stanovený v iniciativě „Small Business Act“, je tři dny při nákladech do 100 EUR. Řecko by také mělo dokončit vytvoření jednotného kontaktního místa tak, jak vyžaduje směrnice o službách.

- **Modernizace veřejných zakázek**

Na veřejné zakázky připadá 12 % řeckého HDP. Uchazeči o veřejné zakázky v Řecku čekají na zadání zakázek až dvakrát déle, než je průměr EU (téměř jeden rok). Postupy jsou neefektivní a náročné na zdroje: veřejný sektor do nich investuje dvakrát více člověkodů. Ke každé zakázce jsou podána v průměru dvě odvolání. Tato situace komplikuje situaci dodavatelům pro veřejný sektor a zvyšuje náklady. Brání také získávání zboží a služeb potřebných k výkonu veřejné služby i dokončení projektů financovaných z fondů EU.

Opatření v roce 2012 (viz bod 2.6 memoranda o porozumění):

Právní předpisy pro zadávání veřejných zakázek by měly být do konce roku výrazně revidovány a v plném rozsahu by měl začít fungovat nově vytvořený ústřední orgán pro zadávání zakázek. Dále je třeba vypracovat plán pro profesionálnější a transparentnější zadávání veřejných zakázek. Před předáním osvědčených postupů do jiných částí veřejné správy by tento plán měla realizovat velká ministerstva s rozsáhlými výdaji. Výrazné úspory by mohl přinést též rozvoj elektronického zadávání veřejných zakázek, sloučené zadávání těchto zakázek ústředními nákupními subjekty a širší používání rámcových smluv pro obvyklé dodávky a služby.

- **Uvolnění cen a hospodářské soutěže**

Ceny v mnoha odvětvích řeckého hospodářství se během hospodářského útlumu udržely na vysoké úrovni, což ještě zhoršilo ekonomickou situaci spotřebitelů a podniků s klesajícími příjmy. Je proto třeba razantně odstranit mnohé regulativní překážky bránící hospodářské soutěži a vstupu nových účastníků na trh. V rámci toho je třeba pokračovat ve změně stávajících právních předpisů, které vytvářejí toky chráněných příjmů nebo chrání regulovaná povolání před konkurencí. Zvýšená konkurence a flexibilita cen jsou nutné k tomu, aby se snížení nákladů na práci projevilo snížením cen, a tak se zmírnil dopad na disponibilní příjmy a ze snížení výrobních nákladů těžila řecká společnost jako celek.

Opatření v roce 2012 (viz bod 4.2 memoranda o porozumění):

Do konce roku by se měly v plné míře provést právní předpisy o regulovaných povoláních z roku 2011 a dokončit další liberalizační opatření vytčená v memorandu. Do vnitrostátního práva je rovněž třeba účinně provést předpisy EU o uznávání odborných kvalifikací. Na

základě kontroly právního prostředí ve vybraných hospodářských odvětvích, dokončené na podzim, se zruší zbytečně zatěžující právní předpisy omezující hospodářskou soutěž.

- **Konkurenceschopná energetika**

Řecko je vysoce závislé na fosilních palivech (elektřinu vyrábí převážně z hnědého uhlí). Většina ostrovů je nadále izolována a závisí na dieselových generátorech a naftových elektrárnách. Celková účinnost výroby elektřiny patří mezi nejnižší v Evropě. Odvětví energetiky ovládá několik státních podniků s nízkou produktivitou, které mají stále prakticky monopolní postavení na trhu. Provoz přenosových soustav dosud nebyl plně oddělen. Průmysloví odběratelé si stěžují, že jedny z nejvyšších cen energie v Evropě ohrožují jejich konkurenceschopnost.

Modernizace elektrických a plynovodních sítí je nezbytná. Zlepšení plynovodní sítě, skladování plynu a dále investice do projektů nových plynovodů, které by rozrůznily zdroje, umožní Řecku využít jeho strategické zeměpisné polohy jako brány evropského trhu s plynem. Propojení elektrické rozvodné sítě větších ostrovů s pevninou a mezi menšími ostrovy navzájem je jednou z podmínek velkoplošného zavedení větrných a fotovoltaických zařízení.

Posílení pevninské přenosové soustavy je rovněž nezbytné pro připojení zařízení vyrábějících obnovitelnou energii ke spotřebě na domácím trhu a pro rozsáhlý vývoz elektřiny do zbytku Evropy. Řecko je přirozenou tranzitní zemí pro většinu zemního plynu z oblasti Kaspického moře a východního Středomoří. Program TEN-E a navrhovaný nástroj pro propojení Evropy mohou hrát hlavní roli při zaměření se na tuto oblast a její financování. Otevřené, funkční odvětví energetiky a zajištění nediskriminačního přístupu k jeho infrastruktuře a sítím jsou nezbytným předpokladem pro přilákání soukromých financí na investice do těchto oblastí. Projekty jako Helios by mohly být odrazovým můstkem k vytvoření opravdu integrovaného evropského trhu energie z obnovitelných zdrojů a zároveň pomoci obnově řeckého hospodářství.

Opatření v roce 2012 (viz bod 4.2 memoranda o porozumění):

Letošní privatizace veřejných plynárenských a elektrárenských podniků poskytne soukromým investorům příležitost vstoupit na obrovský nový trh. Zvýšením efektivity bývalých státních podniků se přitom významně zvýší rozsah úspory nákladů.

Oddělení provozu přenosových a přepravních soustav zemního plynu a elektřiny od výroby a dodávek zvýší transparentnost tohoto odvětví a usnadní hospodářskou soutěž, jelikož umožní vstup nových účastníků na trh.

Technická pomoc pomůže při reformě řeckých režimů na podporu obnovitelných zdrojů energie. Tato reforma zlepší investiční prostředí s cílem plně využít bohatých solárních a větrných zdrojů energie v zemi.

- **Účinné dopravní služby**

V řeckém odvětví dopravy došlo k výrazným změnám: zřízení regulátora železniční dopravy, otevření silniční přepravy a liberalizaci nepravidelné autobusové přepravy.

Ještě ale zbývá mnoho úkolů. Administrativní překážky a špatné řízení brání účinnému využívání přístavů a letišť a mají negativní dopad na dvě nejdůležitější odvětví hospodářství: logistiku a cestovní ruch. V případě letišť a uspořádání letového provozu by hospodářské subjekty mohly zanedlouho mít k dispozici kromě nižších nákladů další, značně velké kapacity, což by zvýšilo příliv turistů. Železničnímu provozu by prospělo vytvoření pravidel pro vstup provozovatelů osobní dopavy z EU na řecký trh a zjednodušení postupů pro mezinárodní nákladní dopravu.

Opatření v roce 2012 (viz bod 4.2 memoranda o porozumění):

Je třeba dokončit dokument o dopravní politice (termín vypracování červen 2012), který vymezí strategický a regulační rámec pro celé odvětví dopavy. Regulační funkce řeckého úřadu pro civilní letectví by se měly oddělit od provozních. Dále je třeba poskytnout finanční prostředky na moderní zařízení pro řízení letového provozu, pro nábor kvalifikovaných řídicích letového provozu a na pořízení software pro přidělování letištních časů. Též je nutno dokončit zřízení nezávislých orgánů udělujících povolení dopravcům v oblasti osobní železniční dopavy. Mělo by být zrušeno uzavření hranic a pro snazší nákladní dopravu v koridoru X přezkoumány postupy a dohody týkající se překračování hranic.

- **Zajištění úspěšné privatizace**

Plán na privatizaci v hodnotě celkem 50 miliard EUR, stanovený v druhém ekonomickém ozdravném programu, by se měl stát základem pro přilákání zahraničních přímých investic, uvedení nových subjektů na trh a zvýšení konkurenceschopnosti a zároveň přispět ke splacení veřejného dluhu. Pokud bude prováděn s dlouhodobou strategickou vizí, měl by také vydláždít cestu účinnějšímu řízení podniků klíčových pro hospodářství, které jsou nyní ve vlastnictví státu.

Železnice, přístavy a letiště potřebují během přípravy na privatizaci soudržnější regulační rámec. Ten by měl vyjasnit úlohu orgánů veřejné správy a provozovatelů infrastruktury, zaručit nediskriminační přístup k zařízením, usnadnit rozvoj infrastruktury jako součásti uceleného dopravního systému a zajistit účinné využívání strukturálních fondů a Fondu soudržnosti, jakož i naplnění priorit sítě TEN-T.

Opatření v roce 2012 (viz bod 2.1 memoranda o porozumění):

Měl by být vytvořen pevný regulační a institucionální rámec pro aktiva v oblasti infrastruktury, jejichž prodej byl odložen kvůli technickým překážkám a nejistotě o podmínkách, za nichž se mohou využívat. Měl by být dokončen úplný soupis nemovitostí vlastněných státem. Také by se měl zrychlit zápis státních nemovitostí do katastru. Plánovaných příjmů je třeba dosáhnout, protože jen tak se dá zabránit mezerám ve financování fiskálních účtů a zvýšit důvěryhodnost privatizace jako nástroje k udržitelnosti dluhu.

2.2. Řešení sociálního dopadu krize

Kromě tří výše vymezených oblastí činnosti vyžaduje okamžitou reakci i rychlé zhoršování sociální situace v Řecku. Od počátku krize se dramaticky zvýšila nezaměstnanost, zejména u mladých lidí, a míra chudoby je nepřijatelně vysoká. Ekonomické ozdravné programy byly navrženy s cílem tuto situaci změnit a reformovat hospodářství tak, aby všem občanům přinesly prospěch z budoucího růstu a zaměstnanosti.

Zásadní význam pro obnovu konkurenceschopnosti řeckého hospodářství má další úsilí o snižování nákladů práce a zlepšení produktivity. Tyto nutné kroky však musí doprovázet důrazná opatření na zajištění sociální spravedlnosti a pomoci nejzranitelnějším skupinám obyvatelstva.

Tato potřeba byla při navrhování programu zohledněna například prostřednictvím těchto činností: přezkum sociálních programů, aby byly lépe zacíleny na příjemce a poskytovaly větší ochranu zranitelným osobám, zajištění cíleného snížení důchodů a ochrana nejnižších důchodů, potírání podvodů se sociálními dávkami, snížení nákladů na zdravotní péči, aniž by došlo k ohrožení kvality péče, zvýšení spravedlnosti daňového systému a boj proti daňovým únikům.

2.2.1. Podpora zaměstnanosti a odborné přípravy mladých lidí

Komise aktivně pracuje s řeckými orgány na řešení extrémně vysoké nezaměstnanosti mládeže. Je také třeba přehodnotit využívání strukturálních fondů EU v zemi a to, jak řeckým orgánům pomoci při přerozdělování finančních prostředků z těchto fondů tak, aby směřovaly na projekty, které podpoří růst a zaměstnanost co nejrychleji.

Za tímto účelem se právě zpracovává akční plán zaměřený na jasně definované prioritní cílové skupiny a cíle politiky. V rámci stávajících strukturálních fondů EU by mohlo být přeměřováno zhruba 200–250 milionů EUR z programů Evropského sociálního fondu na podporu opatření, jež mohou okamžitě pomoci mladým lidem, kterým se nedaří najít práci.

Mohla by sem patřit pomoc při získání první pracovní zkušenosti nebo krátkodobé pracovní umístění v soukromém sektoru nebo místní samosprávě, rozšíření příležitostí k učňovskému vzdělávání či stážím pro studenty a absolventy, podpora rekvalifikace nebo zvyšování kvalifikace jakožto součásti růstu a rozvoje, podpora podnikání, včetně sociálního podnikání, a studium či odborná příprava v zahraničí, například v programech Leonardo a Erasmus.

Opatření v roce 2012:

Do konce roku 2012 byl měl být dokončen a proveden akční plán na podporu zaměstnanosti mladých (zaměřený mj. na odbornou přípravu a přípravu podnikání).

2.2.2. Aktivní politika na trhu práce

Je třeba posílit veřejné služby zaměstnanosti, aby rostoucímu počtu nezaměstnaných dokázaly poskytovat lepší a individualizovanější služby. Oživení, jež vytvoří dostatek pracovních míst, musí být podpořeno efektivnějšími a cílenějšími investicemi do aktivních politik na trhu práce. Také by měla být systematictěji vyhodnocena účinnost aktivních opatření v této oblasti. Přednost musí dostat nejzranitelnější skupiny (málo kvalifikovaní nezaměstnaní, osoby s nedokončeným vzděláním, starší pracovníci, dlouhodobě nezaměstnaní, migranti, příslušníci menšin atd.). Úsilí v oblasti rozvoje dovedností by se mělo zaměřit na zjištění a naplnění potřeb odvětví a klastrů, jež mohou být klíčovými hybateli budoucího růstu.

Ze strukturálních fondů EU mohou být podpořeny různé režimy krátkodobého zaměstnávání, zaměřené zvláště na potřeby znevýhodněných skupin. Ty mohou poskytnout osobám nejvíce zasaženým krizí dočasnou ekonomickou podporu a umožnit jim rozvoj jejich dovedností a setrvání na trhu práce.

Řecko by navíc mohlo využít dosud nenaplněného potenciálu sociální ekonomiky prostřednictvím podpory z Evropského sociálního fondu, která nabízí podstatnou pomoc při vytváření nových pracovních míst a může reagovat na rostoucí potřebu sociálních služeb.

Opatření v roce 2012:

Efektivnější využívání prostředků z Evropského sociálního fondu s tímto cílem: zavést plně funkční rámec na podporu sociální ekonomiky a sociálního podnikání, vytvořit klíčovou dynamiku pro hospodářskou obnovu, která přispěje k vyšší zaměstnanosti, a reagovat na různorodé potřeby zranitelných skupin v zájmu jejich integrace.

2.2.3. Investice do vzdělávání a odborné přípravy

Pro obnovení růstu Řecka a aby země mohla plně využít svých konkurenčních výhod, je třeba zlepšit kvalitu a přitažlivost počátečního odborného vzdělávání a přípravy a zvýšit jejich význam. Proto je třeba podporovat spolupráci mezi podniky a vzdělávacími institucemi, tak aby mladí lidé, kteří dokončují vzdělání nebo odbornou přípravu, získali dovednosti a schopnosti požadované v hospodářství – jak s ohledem na zaměstnatelnost, tak podnikatelského ducha. Je tedy nutno vytvořit flexibilní přechod mezi všeobecnou a odbornou dráhou a mezi počáteční odbornou přípravou a dalším vysokoškolským vzděláváním.

2.3. Budování moderní veřejné správy

Reforma Řecka musí začít modernizací veřejné správy. V současnosti země trpí nedostatkem kapacit pro provádění politik, pro správu veřejných financí, výběr daní, otevření trhů hospodářské soutěži, účinné a inovační fungování veřejných zakázek, zabezpečení plateb dodavatelům nebo zaručení včasného soudního přezkumu občanům. Složitost a nepřehlednost na všech úrovních poskytují příležitosti ke korupci, která narušuje důvěru občanů v systém a poškozují jeho účinnost. Správné nastavení těchto prvků vytvoří základ pro obnovení společenské smlouvy mezi obyvateli Řecka a státem, založené na transparentnosti, důvěře a solidaritě. Nedílnou součástí této sociální smlouvy je obnovení důvěry v úřední statistiky.

2.3.1. Reforma veřejné správy

Struktura řecké veřejné správy a metody její práce musí projít hlubokou reformou. Je třeba jasně vymezit hlavní politické úkoly s cílem zajistit odpovědnost, překonat setrvačnost a skoncovat se stávajícím rozptýlením odpovědnosti za různé aspekty politiky mezi různá ministerstva a agentury. Komplexní reformy vyžadují důkladnou meziresortní koordinaci kapacit. Reformy jsou potřebné také v zájmu lepšího fungování a organizace jednotlivých řeckých ministerstev a veřejných služeb. Všechny zásady soudržnosti a účinnosti stanovené reformou správy na ústřední úrovni se musí projevit i na regionální a místní úrovni.

EU výrazně podporuje program reformy veřejné správy v Řecku, konkrétně poskytuje prostředky z Evropského sociálního fondu ve výši 505 milionů EUR. Tato reforma je také ústředním prvkem druhého ekonomického ozdravného programu⁷.

Opatření v roce 2012 (viz bod 2.6 memoranda o porozumění):

⁷ Další informace o reformě veřejné správy jsou uvedeny v oddíle 3.6 přílohy.

Řídící skupina na vysoké úrovni, zřízená počátkem roku 2012 za účelem kontroly a monitorování správní reformy, by měla začít neprodleně působit pod záštitou ministerského předsedy. Je třeba vytvořit stabilní strukturu pro meziresortní koordinaci. Na každém ministerstvu by měly být vytvořeny horizontální struktury pro provádění příslušných postupů v oblasti auditu rozpočtu/financí, vnitřní kontroly a řízení lidských zdrojů v rámci společných pravidel.

Je třeba vypracovat a urychleně realizovat plán reformy veřejné správy a související akce na regionální a místní úrovni. Pro dosažení rychlých výsledků je klíčové rychlejší provádění programu „Reforma veřejné správy“ financovaného z prostředků ESF.

2.3.2. Daňová reforma, daňová správa a řízení veřejných financí

Řecký daňový systém potřebuje rychlou reorganizaci. Ke zlepšení stability a růstu by mohla přispět konstrukce přímých a nepřímých daní, včetně daně z nemovitosti. Rozsáhlé výjimky, zvláštní pravidla a preferenční režimy přispěly spolu se zmenšením velikosti daňové základny ke vzniku složitého systému, který se špatně spravuje a jehož pravidla těžko dodržují. Tyto výjimky také umožňují rozsáhlé vyhýbání se daňovým povinnostem a zneužívání systému, jehož neprůhlednost zvyšují, a vedou k daňovým únikům a ke korupci s následkem ohromných ztrát státních příjmů a ohrožení životaschopnosti podniků. Cílem daňové reformy je proto zlepšit kromě daňové správy i kvalitu daňových právních předpisů a míru jejich dodržování.

Řecká daňová správa se musí s vytrvalým úsilím zaměřit na posílení kapacity pro výběr daní, které dluží všechny segmenty společnosti. Je třeba provést účinná opatření na zlepšení řízení a nezávislosti. Je třeba vytrvale pokračovat ve zlepšování vnitrostátního rozpočtového účetnictví. Nedostatky v těchto oblastech byly kritickými faktory pro zhoršení řecké fiskální situace. Zlepšení daňové správy a zamezení daňovým únikům jsou rovněž důležité pro rovnoměrné rozložení zátěže plynoucí z přizpůsobení.

Řecká daňová správa musí naproti tomu urychleně vrátit vývozním společnostem až 700 milionů EUR v zálohách, které jí zaplatily na DPH. Pozdržení těchto plateb v závislosti na auditech prováděných svévolně daňovými úředníky závažně poškozuje podniky zápasící o přežití.

Kapacity v souvislosti s transparentní správou veřejných finančních prostředků a bojem proti podvodům a korupci potřebují být rovněž zvýšeny.

Opatření v roce 2012 (viz bod 2.3 a 2.4 memoranda o porozumění):

V nadcházejících měsících je nutno pečlivě vypracovat celkovou reformu daňového systému v zájmu zvýšení efektivity a přínosu pro růst.

Výběr daňového dluhu a prověření majetku velmi bohatých jedinců se musí provádět s mnohem větším úsilím. Zároveň je třeba pracovat na zásadním zjednodušení právního a procesního rámce pro zdaňování, a to s využitím poskytované technické pomoci.

Měla by být přijata strategie boje proti podvodům vztahující se na veřejné příjmy a výdaje.

2.3.3. *Reforma systému zdravotní péče a důchodového systému*

Aby Řecko dokázalo zachovat všeobecnou dostupnost zdravotní péče a její kvalitu v rámci mnohem větší rozpočtové kázně, musí nalézt způsoby, jak zredukovat náklady na vstupy a zvýšit celkovou efektivitu tohoto systému. To se musí provést se zřetelem ke zvýšení celkové kvality veřejné zdravotní péče, a proto je třeba vyřešit nerovnoměrné zdravotní pojištění a snížit roztržitost správy zdravotnictví.

Ke splnění tohoto cíle napomůže odpovědnější využívání zdravotnických služeb a produktů, zejména snížení výdajů na léčiva a zdravotnické vybavení, a zajištění, aby se s nimi neplývalo. Lze jej dosáhnout vytvořením transparentnějších a profesionálnějších systému předepisování léčiv a zadávání veřejných zakázek ve zdravotnictví (Řecko zavádí elektronické předepisování léčiv a nedávno uskutečnilo jejich první elektronickou aukci). Pro udržitelnost systému zdravotní péče je důležité vyvážit potřeby v oblasti lidských zdrojů v dlouhodobém horizontu a přitom se zaměřit zejména na odbornou přípravu a udržení zdravotníků poskytujících primární péči (včetně zdravotních sester a ošetřovatelů).

V roce 2010 Řecko schválilo jedny z nejambicióznějších důchodových reforem v EU, které napomohou dlouhodobé udržitelnosti důchodového systému.

Vzhledem k tomu, že se naděje dožití při narození v minulém desetiletí výrazně zvýšila: v roce 2010 dosáhla u mužů 78,4 let a u žen 82,8 let (EU-27 v roce 2008: muži 76,4 a ženy 82,4), dopadu stárnutí na zdravotnictví a důchodový systém by měla být v reformním procesu přiznána velká důležitost.

Opatření v roce 2012 (viz bod 2.7 a 2.8 memoranda o porozumění):

Řecko by mělo pracovat na komplexním souboru opatření s cílem: i) posílit správu systému zdravotní péče a současně snížit jeho roztržitost a omezit správní náklady, ii) snížit výdaje na léčiva změnou oceňování léčiv, jejich předepisování a úhrad, a také větším využíváním generických léčiv, iii) zadávání zakázek, iv) vytvořit komplexní a jednotný systém elektronického zdravotnictví pro důkladnější dohled nad systémem zdravotní péče, zlepšení jeho transparentnosti a efektivity a v) předložit nástroj pro plánování lidských zdrojů, který nastíní dlouhodobou potřebu pracovních sil ve zdravotnictví. Tyto kroky jsou nezbytné pro vytvoření opravdu celostátního systému zdravotní péče, který zajistí spravedlnost, rovnocennost, účinnost a kvalitu služeb i výdajů.

Pro dokončení důchodové reformy je třeba reformovat systém druhotné a doplňkové důchodové systémy a zabránit podvodům při přiznávání invalidního důchodu.

2.3.4. *Reforma soudnictví*

Řecká soudní správa, která je podle mezinárodních norem vysoce neúčinná, rovněž potřebuje zreformovat. Lidé i podniky musí mít důvěru v to, že soudní systém poskytne účinná řešení a hájí jejich práva. Nyní se vyznačuje složitými postupy, které vedou k nepřiměřeným prodávám při řešení případů (výrazně nad průměrem OECD), a vysokým objemem neuzavřených případů i přes relativně vysoký počet soudů a soudců v poměru k velikosti populace. Kroky k reformě soudnictví, vymezené v druhém ekonomickém ozdravném programu, mohou podnícením soukromé spotřeby, zahraničních investic a domácího podnikání významně přispět k hospodářskému oživení.

Opatření v roce 2012 (viz bod 4.5 memoranda o porozumění):

Řecko by mělo i) pracovat na vyřešení neuzavřených případů u soudů (v daňových, občanskoprávních a obchodněprávních věcech), ii) podporovat soukromé osoby a podniky ve využívání jiných cest řešení sporů, např. mediace, aby se snížilo zatížení pracovníků soudů, iii) zavést nové aplikace elektronického soudnictví, iv) přezkoumat řecký občanský soudní řád a v) přijmout a provést strategii boje proti korupci.

2.3.5. Zlepšení vnitřní koordinace

Druhý ekonomický ozdravný program obsahuje kompletní seznam kroků, které mají řecké orgány provést. Rovněž představuje „kritické množství“ nezbytné k tomu, aby strukturální reformy v Řecku nabraly obrátky.

Řecká státní správa ale nyní nemá „nervové centrum“ pro koordinaci a sledování reformního procesu. Takový mechanismus bude zapotřebí k udržení reformního procesu na správné cestě, aby vláda mohla celý proces transparentním a účinným způsobem kontrolovat. Také bude základem pro veřejnou a parlamentní kontrolu reforem a nápravu případných nedostatků. Rovněž přispěje k vytvoření nezávislé kapacity pro vymezení a provedení strukturálních reforem.

Je také poskytována technická pomoc na zlepšení kvality úředních statistik. Za tímto účelem byl vytvořen společný celkový akční plán pro řeckou statistiku (JOSGAP).

Opatření v roce 2012 (viz bod 5 memoranda o porozumění):

Do poloviny roku 2012 by měl být vytvořen a plně zprovozněn mechanismus pro sledování a koordinaci strukturálních reforem.

3. JAK MŮŽE EVROPSKÁ UNIE POMOCI

3.1.1. Využití evropských fondů EU

Zdroje, jež jsou k dispozici z fondů EU, představují významnou ekonomickou sílu⁸. Na období 2007–2013 bylo přiděleno více než 20 miliard EUR ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti a dalších 21 miliard EUR prostřednictvím společné zemědělské politiky. Ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti však byla vyčerpána méně než polovina přidělu a stále existuje prostor ke zlepšení absorpce fondů pro rozvoj venkova. Jedná se o velkou nevyužitou kapacitu, jež by mohla v krátkodobém horizontu posílit poptávku, investice a vytváření pracovních míst a zároveň položit základy udržitelného růstu v budoucnosti.

Ve spolupráci s řeckými orgány Komise určila řadu prioritních projektů s potenciálem okamžité podpory růstu a zaměstnanosti. Komise rovněž navrhla nástroj pro sdílení rizik na podporu soukromých investic do velkých projektů infrastruktury. Tento nástroj se stane důležitým katalyzátorem pro klíčové projekty, jako např. dálniční koncese a investice na nakládání s odpady.

Opatření v roce 2012 (viz bod 4.3 memoranda o porozumění):

⁸ Další informace k financování z prostředků EU jsou uvedeny v oddílech 2.2 a 2.3 přílohy.

Řecko by mělo dále pracovat na splnění cílů absorpce strukturálních fondů a Fondu soudržnosti, na předkládání žádostí o velké projekty a na postupném omezování nezacílené státní podpory de minimis. Je třeba též více zjednodušit správu finančních prostředků z EU, mj. odstraněním administrativní zátěže při současném zajištění stability rámce pro využívání těchto prostředků.

Technické přípravy nástroje pro sdílení rizika by měly postupovat rychle, aby mohl být aktivován okamžitě po dosažení politické dohody mezi Evropským parlamentem a Radou.

Řecko by mělo dokončit dohodu o nezbytné restrukturalizaci dálničních koncesí pro zajištění jejich ekonomické životaschopnosti.

Počet projektů, na něž byly již uzavřeny smlouvy, by se měl rychlým tempem výrazně zvýšit, aby mohly být dokončeny do konce roku 2015 (týká se především 181 prioritních projektů).

3.1.2. Technická pomoc / pracovní skupina pro Řecko

Evropské komise prostřednictvím zvláštní pracovní skupiny pro Řecko, která je přímo podřízena předsedovi Barrosovi, bude nadále nápomocna Řecku při přípravě a mobilizaci technické pomoci nutné k provedení těchto ambiciózních reforem.

Pracovní skupina již úzce spolupracuje s řeckými orgány na stanovení potřeb a mobilizaci odborných znalostí z jiných členských států a mezinárodních organizací v oblasti absorpce prostředků ze strukturálních fondů, daňové správy a řízení veřejných financí (včetně boje proti podvodům, pašování a korupci) a reformy veřejné správy a dále v oblasti podnikatelského prostředí, reformy soudnictví a reformy zdravotnictví. Řada členských států se na tomto úsilí podílí a řeckým orgánům poskytuje špičkové odborníky jako poradce.

Komise bude o provádění druhého ekonomického ozdravného programu a práci zvláštní pracovní skupiny pro Řecko pravidelně informovat.

4. ZÁVĚR

Hospodářskou transformaci Řecka nelze uskutečnit ze dne na den, důležité kroky tímto směrem však lze očekávat již v roce 2012. Provedení hluboké strukturální reformy a úprava nerovnováh vytvořených v průběhu mnoha let jsou dlouhodobou záležitostí, ale opatření vyjmenovaná v tomto sdělení by měla otevřít cestu k oživení a přispět k vytvoření dynamičtějšího, modernějšího, inovativního a udržitelnějšího Řecka s větší mírou spravedlnosti.

Je třeba vyřešit mnoho úkolů. Řecko musí reorganizovat velkou část své veřejné správy a stát se atraktivním místem pro investice a podnikání. Musí také provést důkladnou revizi hospodářství, které by se mělo zaměřit na produktivnější činnost založenou na hospodářské soutěži a na inovačních výrobcích a službách s vysokou přidanou hodnotou. Řecký trh práce musí být reformován za účelem mobilizace a zkvalitnění lidského kapitálu, nabídnutí většího počtu lepších pracovních příležitostí a obnovení konkurenceschopnosti. K úspěchu reformního procesu by mělo rovněž přispět zachování podmínek pro efektivní a smysluplný sociální dialog.

Řecko již dosáhlo významného pokroku v podstatném snížení fiskální nerovnováhy, omezení výdajů a zvýšení daňových příjmů. Druhý ekonomický ozdravný program poskytuje vhodný

rámec k pokračování této transformace. Řecku umožní, aby za sebou zanechalo roky neudržitelných politik a klesající konkurenceschopnosti, a díky různým opatřením obnoví udržitelnost veřejného schodku a veřejného dluhu a odblokuje potenciál řeckého hospodářství. Kompletní provedení programu včetně mobilizace stávajících podpůrných nástrojů z EU položí základy budoucího růstu, zaměstnanosti a sociální soudržnosti, obnoví důvěru v Řecko jak na domácí půdě, tak v zahraničí, a otevře cestu k vytvoření spravedlivější společnosti pro všechny ty, kteří byli krizí zasaženi nejvíce. Úspěch tohoto procesu závisí v první řadě na Řecku. Solidarita projevená zbytkem EU a orgány EU po dobu krize je velmi konkrétně vyjádřena poskytnutím značné finanční podpory a odborných znalostí na podporu tohoto transformačního procesu. Toto sdělení vyzdvihuje klíčová opatření, která mají být provedena v nadcházejících týdnech a měsících, a chce ukázat, že nepříznivou situaci lze zvrátit a že lze uskutečnit opravdové změny ve prospěch všech obyvatel Řecka.

PŘÍLOHA

V této příloze Komise podrobně popisuje podporu, jež je k dispozici na úrovni EU:

- oddíl 1 nastiňuje dopad krize na Řecko,
- oddíl 2 popisuje finanční podporu z rozpočtu EU a vysvětluje, jak byla obecná pravidla upravena v reakci na zvláštní situaci Řecka,
- oddíl 3 vysvětluje, jak mohou klíčové politiky EU podpořit v Řecku růst a zaměstnanost, a popisuje, jak má Řecko postupovat pro plné využití jejich potenciálu. Výsledky ve všech těchto oblastech se znásobí, jakmile budou provedeny strukturální reformy druhého ekonomického ozdravného programu, které transformují hospodářství.

1. DOPAD KRIZE NA ŘECKO

Při zpětném pohledu je zřejmé, že silný růst řeckého HDP v průměru o 4 % ročně v desetiletí před krizí byl neudržitelný. Důvodem je, že byl postaven na růstu reálných mezd bez ohledu na produktivitu, překotném růstu úvěrů, nízkých reálných úrokových sazbách a mírné fiskální politice. Krátkodobá výkonnost zakryla mnoho vážných nedostatků řeckého hospodářství, zejména nízkou konkurenceschopnost a produktivitu, nepříznivé podnikatelské prostředí, nedostatečné investice ze strany soukromého a veřejného sektoru, složitý a zastaralý daňový systém a neefektivní soudnictví.

Během této dekády vznikly nebezpečné nerovnováhy. Růst poptávky vedl spolu se slabou vnější konkurenceschopností k rychlému zvýšení vnějších nerovnováh. Od roku 2000 do roku 2009 se konkurenceschopnost zhoršila o 10 až 20 %. Schodek běžného účtu vyšplhal do roku 2008 na 14 % HDP. Fiskální nerovnováhy vzrostly a přetrvávaly na vysoké úrovni, aniž by nepřiměřené výdaje byly kompenzovány vyššími příjmy. Od přijetí eura překračoval schodek veřejných financí soustavně 3 % HDP a v roce 2009 vystoupal až na téměř 16 % HDP.

Tyto nerovnováhy vysoce ohrozily zemi při celosvětovém hospodářském poklesu a vedly k výraznému zvýšení veřejného dluhu, což následně ohrozilo finanční udržitelnost řeckého hospodářství. Vládní dluh se v roce 2009 zvýšil na 129 % HDP z přibližně 100 % v roce 2000. Výnosový spread státního dluhopisu vystoupal na rekordní úroveň, neboť trhy ztratily důvěru ve schopnost řeckého hospodářství a veřejného sektoru splácet dluhy, což následně rozpoutalo dluhovou krizi.

Problémy se násobily a jejich náprava se zpožďovala, jelikož vládní rozpočtové prognózy ani úřední řecké statistiky neodhalily skutečný rozsah problému. V roce 2009, kdy vláda nastoupivší k moci v říjnu téhož roku rozsah problému oficiálně uznala, byla prognóza veřejného dluhu revidována směrem nahoru o 6 procentních bodů HDP.

Řecko potýkající se s důsledky rychlého ekonomického přizpůsobení se nyní nachází uprostřed velmi hluboké recese. Od počátku krize se HDP snížil o více než 11 % a v roce 2012 bude pravděpodobně dále klesat. Vzhledem k neudržitelnému růstu před krizí byla tento pokles hospodářské aktivity částečně nevyhnutelný. Vnější poptávka byla však slabší, než se očekávalo, a hospodářskou krizi též prohloubily nedostatečné strukturální reformy a politická a společenská nestabilita spolu s nedostatkem likvidity v důsledku úniku kapitálu. Zda se do

roku 2014 podaří vrátit k pozitivnímu růstu, zásadně závisí na opatřeních provedených v následujících týdnech a měsících.

Sociální dopad krize je krutý. Za poslední dva roky výrazně vzrostla nezaměstnanost, jež nyní činí 17,7 % (průměr za rok 2011). Než se začne snižovat, mohla by v roce 2012 a 2013 podle aktuálních prognóz přesáhnout 20 %. Dlouhodobá nezaměstnanost, která pravděpodobně nedosáhla vrcholu, se zvýšila a postihuje 9,1 % pracovní síly. Řecko patří k evropským zemím, kde se v poslední době nejmarkantněji zvýšil počet domácností nezaměstnaných osob. Obzvláště tvrdě jsou zasaženi mladí lidé. V listopadu 2011 činila nezaměstnanost mladých 48 %, tedy dvakrát více než dva roky předtím. V třetím čtvrtletí roku 2011 patřilo k dlouhodobě nezaměstnaným přibližně 45 % nezaměstnaných ve věku 15 až 24, oproti 30 % o dva roky dříve.

Již před krizí vykazovalo Řecko jednu z nejvyšších měr chudoby v EU. Prudký hospodářský útlum zvětšil kromě chudoby i sociální vyloučení a vyloučení v oblasti bydlení a zasáhl disponibilní příjmy. Narůstá bezdomovectví u mladých lidí a rodin s malými dětmi a ve stejné situaci se nachází i mnoho ilegálních migrantů, jejichž počet dále roste. Tím se sociální tlak ještě zhoršuje.

2. JAK EU PODPORUJE ŘECKO?

2.1. První a druhý ekonomický ozdravný program – programy pro hospodářskou reformu

Evropská unie a mezinárodní společenství rychle přispěchaly na pomoc Řecku v roce 2010, jakmile se projevil skutečný rozsah krize. Pomoc přichází v podobě dvou ambiciózních ekonomických ozdravných programů a nabízí rozsáhlou finanční podporu pod podmínkou, že budou provedena komplexní a trvalá opatření ke stabilizaci veřejných financí, obnovena finanční stabilita a provedeny strukturální reformy podporující růst.

První ekonomický ozdravný program, zahájený v květnu 2010, poskytl balíček úvěrů ve výši 110 miliard EUR, z něhož bylo vyplaceno 73 miliard EUR. Druhý program byl schválen v březnu 2012 s balíčkem úvěrů ve výši 130 miliard EUR, které byly přidány k částkám nevyplaceným z prvního programu.

První ekonomický ozdravný program již přinesl velmi významnou konsolidaci veřejných financí. Celková hodnota opatření provedených od počátku krize přesahuje 20 % HDP, což je jedna z největších fiskálních korekcí kdy zaznamenaných v zemích EU. To vyžadovalo tvrdé, ale nutné kroky: snížení mezd ve veřejném sektoru a snížení důchodů, zvýšení daní, reformu trhu práce, včetně zavedení nižších sazeb minimální mzdy pro mladé lidi a dlouhodobě nezaměstnané.

Pokrok při dosahování ambiciózních cílů prvního ekonomického ozdravného programu byl i přes značné úsilí smíšený. Schodek veřejných financí se snížil z téměř 16 % HDP v roce 2009 na 9,25 % HDP v loňském roce, přičemž deficit běžného účtu klesl mezi rokem 2009 a 2011 o čtyři procentní body až těsně nad 10 % HDP.

Za takové situace přispěly státní podpory řeckému bankovnímu sektoru spolu se zásahy Evropské centrální banky a Národní centrální banky ke stabilizaci hospodářství v zemi, což zajistilo další fungování systému a zabránilo finančnímu kolapsu, jež by dále ohrozil širší ekonomiku, včetně vkladatelů.

V únoru 2012 bylo dosaženo dohody o novém, ambiciózním **druhém ekonomickém ozdravném programu** pro Řecko. V období 2013–2014 bude nezbytná další fiskální korekce ve výši asi 5,5 % HDP, aby se zlepšila udržitelnost veřejného dluhu. Fiskální korekce bude spočívat především ve snížení výdajové strany rozpočtu s cílem omezit její negativní dopad na potenciální růst řeckého hospodářství. Úspory poplynou především z jednodušších a lépe cílených sociálních dávek, jež však dále zachovávají základní sociální ochranu nejohroženějších skupin obyvatelstva.

Druhý ekonomický ozdravný program klade větší důraz na strukturální reformy podporující růst. V nadcházejících měsících má být připravena na podporu růstu daňová reforma, která zjednoduší a zefektivní daňový systém, sníží náklady podniků i jednotlivců spojené s plněním předpisů a odstraní výjimky a preferenční režimy. Reforma se dotkne všech oblastí přímého a nepřímého zdaňování (daně z příjmu fyzických a právnických osob, daně z přidané hodnoty a daně z nemovitosti) a dále příspěvků zaměstnavatelů na sociální zabezpečení. Rozšířením daňové základny umožní reforma snížit vysoké mezní sazby zdanění práce. Toto je jedna z klíčových oblastí, kde Komise spolu s MMF a několika členskými státy poskytuje řeckým orgánům technickou pomoc při reorganizaci zastaralého systému a jeho nahrazení vysoce výkonným a moderním daňovým systémem.

Jakmile boj proti daňovým únikům a spravedlivější daňový systém přinesou první výsledky, všechny segmenty společnosti dokáží ozdravný program lépe přijmout. Sociální spravedlnost vždy zaujímala při navrhování programů důležité místo. Proto se při reformě důchodů, jiných sociálních režimů, trhu práce a zdravotní péče a v boji proti daňovým únikům klade zvláštní důraz na ochranu nejzranitelnějších skupin obyvatelstva.

Program byl navržen tak, aby zajistil udržitelnost dluhu a vybudování nového řeckého hospodářství. Cílem je pomoci Řecku v nadcházejících letech obnovit konkurenceschopnost a rychle vyřešit nepříjemně vysokou nezaměstnanost. K tomu poslouží radikální snížení nákladů na práci ze současné neudržitelné úrovně a vytvoření modernějšího a flexibilního trhu práce. Výrobní trhy a trhy služeb rovněž projdou významnou změnou za účelem zvýšení konkurenceschopnosti a cenové pružnosti a aby bylo zajištěno promítnutí nižších nákladů do vyššího hospodářského růstu ve prospěch všech. Náplní programu je dále transformace podnikatelského prostředí zlepšením rámcových podmínek pro podnikatelské a inovativní projekty, která je nezbytným předpokladem pro budoucí dynamiku řeckého hospodářství.

2.2. Podpora z rozpočtu EU

Po celé období 2007–2013 je Řecko příjemcem rozsáhlé finanční podpory z rozpočtu EU. Prostředky EU přispívají k hospodářské obnově v mnoha odvětvích a pomáhají občanům znovu nalézt práci. Ze strukturálních fondů EU je k dispozici celkem více než 20 miliard EUR, což představuje významný zdroj investic na podporu růstu a zaměstnanosti v Řecku.

Jak finanční prostředky z EU pomáhají řeckému hospodářství a společnosti

Zdroj financování z rozpočtu EU	Částka k dispozici a vyplacená částka
Strukturální fondy a Fond soudržnosti	20,2 miliardy EUR přiděleno, 8,4 miliardy EUR vyplaceno
Zemědělství:	

Přímé platby a tržní intervence Rozvoj venkova	Přibližně 2,4 miliardy EUR ročně, 17 miliard EUR pro celé období 3,9 miliardy EUR přiděleno, 1,7 miliardy EUR již vyplaceno
Evropský rybářský fond	210 milionů EUR přiděleno, 70 milionů EUR vyplaceno
Rámcový program pro výzkum	V uvedeném období může být řeckým organizacím poskytnuta až 1 miliarda EUR v rámci výzev k předkládání návrhů
Program pro konkurenceschopnost a inovace	Řeckým příjemcům dosud vyplaceno 14 milionů EUR
Celoživotní učení a Mládež v akci	188 milionů EUR přiděleno, ≈ 108 milionů vyplaceno
Solidarita a řízení migračních toků	228 milionů EUR přiděleno, ≈ 70 milionů vyplaceno
evropský nástroj mikrofinancování Progress	8,75 milionů EUR přiděleno na přednostní úvěr a 0,8 milionu EUR přiděleno na záruky řeckému poskytovateli mikroúvěrů

Dosud provedená opatření

Ačkoli projekty na podporu růstu v Řecku mají k dispozici dostatek finančních prostředků z EU, výhody strukturálních fondů nejsou zatím plně využívány. Příčinou jsou různé administrativní překážky bránící toku finanční podpory do reálného hospodářství, kde je potřebná.

Komise proto navrhla řadu konkrétních opatření ke zjednodušení a zefektivnění správy strukturálních fondů a pro urychlení jejich absorpce na podporu investic. Řada těchto opatření byla již v Řecku uvedena do praxe s hmatatelnými výsledky.

Jak Komise pomáhá Řecku co nejlépe využívat prostředky ze strukturálních fondů EU?

Komise předložila řadu návrhů, jak **zjednodušit provádění politiky soudržnosti a zvýšit její flexibilitu**. Tyto změny odstranily administrativní překážky pro investice a usnadnily nové naplánování prostředků na podporu hlavních priorit v oblasti růstu. Navrženo v roce 2008, vstoupilo v platnost v roce 2009.

Komise rovněž navrhla zvýšit předběžné financování prostřednictvím vyšších **záloh** na programy podporované ze strukturálních fondů EU. Peněžní hotovost tak může téci do prioritních projektů mnohem rychleji. Zálohové platby Řecku celkem činí asi 1,5 miliardy EUR. Provedeno v roce 2009.

Prahová hodnota pro projekty vyžadující předběžné schválení Komisí se zvýšila z 25 milionů EUR na 50 milionů EUR, což ulehčilo zahajování projektů. Zároveň se dbá na to, aby finanční prostředky byly vynakládány řádným způsobem. Provedeno v červnu 2010.

Po prvotním navýšení míry spolufinancování ze strukturálních fondů EU v Řecku na 85 % navrhla Komise **zvýšení** o dalších 10 %. Tato změna znamená, že klíčové projekty získají větší podporu z rozpočtu EU a nebudou se odkládat z důvodu pokračující fiskální konsolidace v Řecku. Zvýšené spolufinancování ve spojení s dodatečným navýšením má velký význam: celková částka dosahuje 958 milionů EUR pro všechny strukturální fondy. Navrženo v srpnu 2011, vstoupilo v platnost v prosinci 2011.

Komise změnila evropské právní předpisy s cílem umožnit **spolufinancování provozního kapitálu**, a tak výrazně pomoci malým a středním podnikům. Provedeno v listopadu 2011: nyní musí řecká státní správa tyto právní předpisy plně provést.

Komise úzce spolupracuje s **Evropskou investiční bankou** na odblokování řady finančních nástrojů financovaných ze strukturálních fondů. Cílem těchto nástrojů je poskytovat potřebné úvěry malým a středním podnikům v Řecku. Jedná se například o nástroj JEREMIE, státní rozvojový investiční fond ETEAN a evropský nástroj mikrofinancování Progress.

Před nedávnem byl s podporou Komise vytvořen **záruční fond pro malé a střední podniky**, jenž má k dispozici 500 milionů EUR ze strukturálních fondů. Po uvedení do provozu bude poskytovat bankám dodatečnou likviditu až do výše 1 miliardy EUR na půjčky malým a středním podnikům. Zprovoznění tohoto záručního fondu a spolupráce s EIB na obnovení toku likvidity do reálné ekonomiky jsou velkou prioritou. Navrženo v roce 2011, podepsáno v březnu 2012.

Komise navrhla vytvoření **nástroje pro sdílení rizika** na podporu rozsáhlých infrastrukturních projektů v odvětví dopravy, energetiky a životního prostředí. Půjčky kryté tímto nástrojem umožní dokončení probíhajících investičních projektů a přispějí k rozběhnutí nových projektů. Tak mohou být podpořeny zásadní projekty jako velké dálniční koncese, které pokrývají 1 400 km transevropské sítě, a zásadní projekty nakládání s odpady. Navrženo v říjnu 2011, politická dohoda očekávána v květnu 2012.

Další fáze

Komise spolu s řeckými orgány vytvořila seznam 181 **spolufinancovaných prioritních projektů** z důležitých odvětví s vysokou hodnotou investic. Tyto projekty obdrží celkem 11,5 miliardy EUR ze strukturálních fondů EU. Jejich cílem je přinést viditelné výsledky a podpořit hospodářství, konkurenceschopnost a zaměstnanost.

Zvláštní akční skupina spolupracuje s řeckou vládou s cílem identifikovat příležitosti k **přerozdělení finančních prostředků ve prospěch prioritních projektů**, například na snižování nezaměstnanosti mladých a podporu malých a středních podniků.

Stále zůstává nedokončeno několik set významných projektů z programového období 2000–2006. Existuje proto riziko, že finanční prostředky poskytnuté na tyto projekty budou muset být navraceny do rozpočtu EU. Řecké orgány musí neprodleně jednat, aby zabezpečily dokončení těchto projektů v dohodnutých lhůtách.

Naléhavou prioritou je plně zprovoznění **záručního fondu pro malé a střední podniky**, aby se obnovil tok likvidity do reálné ekonomiky.

Je také třeba usilovněji pracovat na **uvolnění finančních prostředků**, které již byly vyplaceny bankám, ale které stále nebyly poskytnuty ve formě půjček malým a středním podnikům. V tomto směru pomůže dokončení probíhajících rekapitalizace bank.

Přípravy na využívání **nástroje pro sdílení rizika** by měly být zahájeny neprodleně po uzavření oficiální dohody, k němuž má dojít pravděpodobně v květnu. Financování bude třeba poskytnout z disponibilních prostředků ze strukturálních fondů a navýšit je výrazným pákovým efektem. Nástroj bude řídit EIB, zatímco úkolem Komise je co nejrychleji vypracovat dohodu o spolupráci s EIB ohledně fungování tohoto nástroje.

Řecko dále využívá evropský **nástroj mikrofinancování** Progress. Nedávno bylo dosaženo dohody o poskytnutí záruky z nástroje Progress poskytovateli mikroúvěrů v Řecku, družstevní bance Pancretan Cooperative Bank Ltd (PCB), na mikroúvěry řeckým mikropodnikatelům v celkové hodnotě až 6 milionů EUR (přednostně začínajícím podnikům a novým vypůjčovatelům). Díky dalšímu přednostnímu úvěru ve výši až 8,75 milionu EUR by měla PCB uspokojit poptávku mnoha mikropodniků, jež se potýkají s problémy při získávání financí z důvodu úvěrové krize a zprísnění požadavků na způsobilost ze strany řeckých bank. Očekává se, že tento přednostní úvěr přinese s pákovým efektem ve výši 1,5 násobku až 13 milionů EUR na mikroúvěry mikropodnikům.

Byly učiněny kroky ke **zjednodušení postupů** v řecké správě a za účelem zrychlení výběru projektů a jejich realizace. V souladu s memorandem o porozumění bylo například zjednodušeno a zkráceno vydávání environmentálních licencí a povolení k provádění archeologických výzkumů.

Pro **zrychlení absorpce strukturálních fondů** a maximalizaci jejich dopadu však lze učinit mnohem více, například odstranit administrativní překážky a zjednodušit jejich řízení. Zároveň je nutno zdokonalit koordinaci všech souvisejících zásahů spolufinancovaných EU a využívat synergií. Realizaci projektů spolufinancovaných z prostředků EU urychlí přijetí právních předpisů pro zkrácení a zjednodušení postupů pro zadávání zakázek a vyvlastňování pozemků. Již byla schválena řada zjednodušení, včetně urychleného provádění nových projektů a zefektivnění plateb. Revidované postupy se začnou používat od dubna.

2.3. Další podpora Řecku z rozpočtu EU

Podpora růstu a zaměstnanosti v Řecku z rozpočtu EU není omezena na strukturální fondy. Na modernizaci řeckého hospodářství, vytváření pracovních příležitostí a zlepšování konkurenceschopnosti se podílí i mnoho jiných programů EU.

Zemědělství, rozvoj venkova a rybolov

Každý rok Řecko obdrží kolem 2,4 miliardy EUR v **přímých platbách zemědělcům** a dalších přibližně 70 milionů EUR na výdaje související s trhem.

Na podporu **rozvoje ve venkovských oblastech** je dále k dispozici 3,9 miliardy EUR. Co se týče strukturálních fondů, míra spolufinancování z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova se na návrh Komise zvýšila o 10 %. Státní rozpočet tak uspoří přibližně 567 milionů EUR.

Do prosince 2011 bylo na rozvoj venkova vyplaceno 1,7 miliardy EUR. Tato částka pomohla více než 8 000 mladých zemědělců ve venkovských oblastech Řecka, mužům i ženám, zahájit činnost. Tyto prostředky podporují hospodářský růst ve venkovských oblastech ve formě přímých investic do zemědělství i do zpracovávání a uvádění zemědělských produktů na trh. Slouží též k nezbytné diverzifikaci venkovské ekonomiky, jsou využívány například k propagaci cestovního ruchu, na podporu malých a středních podniků a k ochraně životního prostředí.

Evropský rybářský fond pomáhá vytvářet nová pracovní místa, a to především v akvakultuře a zpracovávání ryb. Podporuje provádění strategií místního rozvoje jak na ostrovech, tak v přímořských oblastech kontinentálního Řecka, zejména v odlehlých regionech s vysokou nezaměstnaností. Prostředky z EU pomáhají udržet a rozvíjet zaměstnanost, protože napomáhají diverzifikaci hospodářských činností a zvyšování kvality životního prostředí v pobřežních oblastech (mimo jiné podporou ekoturistiky a péče o přírodní a architektonické dědictví).

Výzkum, inovace a podnikání

Evropská unie podporuje Řecko v oblasti **výzkumu a technického rozvoje** formou příspěvků na náklady vzniklé řeckým subjektům, které se účastní sedmého rámcového programu pro výzkum a technický rozvoj. V období 2007–2011 bylo řeckým subjektům poskytnuto celkem 622 milionů EUR. Do roku 2013 může být poskytnuto dalších několik set milionů v rámci nadcházejících výzev k předkládání návrhů.

Řecké organizace byly obzvláště úspěšné v oblasti informačních a komunikačních technologií, do níž směřovalo přibližně 211 milionů EUR z prostředků přidělených řeckým subjektům. Tyto prostředky budou využity na špičkovou výzkumnou činnost, která přispěje ke zvýšení konkurenceschopnosti řeckého hospodářství v technologicky vyspělých odvětvích. Řečtí výzkumní pracovníci dosud obdrželi i přibližně 50 milionů EUR z programu „Marie Curie“, který těmto odborníkům umožnil spolupráci s protějšky v jiných státech Unie a přilákal do Řecka špičkové výzkumné pracovníky.

V období 2007–2011 řečtí příjemci dále obdrželi přes 14 milionů EUR v grantech z **programu pro podnikání a inovace**. Tyto prostředky byly v Řecku využity na vytvoření středisek sítě Enterprise Europe Network, poskytujících podnikům v této zemi bezplatné služby, a na podporu řady projektů, jež mají uvolnit růstový potenciál ekologických inovací.

Příjemci v Řecku získali 10 milionů EUR v grantech z programu **Inteligentní energie – Evropa II** na financování projektů, které mají odstranit překážky při zavádění obnovitelné energie na trh a zvýšit energetickou účinnost. Řečtí organizátoři projektů mohou navíc využívat finanční produkty nabízené **evropským fondem pro energetickou účinnost** za účelem investic do projektů v oblasti energetické účinnosti a obnovitelné energie ve městech i v regionech.

Vzdělávání

Při reformě řeckého systému vzdělávání a boji proti nezaměstnanosti mladých se Řecko může opřít o rozsáhlou podporu z **Evropského sociálního fondu**. Řeckým organizacím a občanům je také určena značná pomoc z **evropského programu celoživotního učení**. Řecké organizace obdrží v celém období asi 165 milionů EUR. Dosud byly přiděleny granty v hodnotě více než 94 milionů EUR studentům, učitelům a školitelům na studium a rozvíjení

dovedností v jiných zemích. Jen v období 2009–2010 se tohoto programu zúčastnilo téměř 8 000 studentů a učitelů. Tento program rovněž usnadňuje spolupráci mezi institucemi vzdělávání a odborné přípravy v Řecku a v jiných členských státech, což přispěje k rozvoji řeckého školství. Několik tisíc mladých lidí se zúčastnilo projektů financovaných programem „**Mládež v akci**“, které pomohly zlepšit zaměstnatelnost a mobilitu těchto osob. V celém období bude pro Řecko z tohoto programu k dispozici kolem 23 milionů EUR, z čehož již bylo vyplaceno 13,6 milionu EUR.

Vnitřní věci

Komise poskytuje značnou finanční podporu na oblast **azylu a migrace, na systémy správy hranic** a na řešení důsledků humanitárního tlaku způsobeného vysokým počtem nelegálních migrantů a žadatelů o azyl. Řecko přijalo v této oblasti dva plány: akční plán pro migraci a azylové řízení, vymezující konkrétní opatření k odstranění nedostatků v oblasti azylu a navrácení, a akční plán „Schengen-Řecko“ obsahující konkrétní opatření k odstranění nedostatků v oblasti správy hranic. Ve všech uvedených oblastech bylo dosaženo pokroku, ačkoliv nerovnoměrného. V tuto chvíli je třeba stavět na dosažených výsledcích a ve vytyčené cestě pokračovat. Důkladná a účinná migrační a azylová politika v Řecku je v zájmu všech zemí EU.

Řecko je jedním z hlavních příjemců programu „**Solidarita a řízení migračních toků**“. Zemi bylo na období 2010–2012 přiděleno celkem 228 milionů EUR na provádění účinné kontroly na vnějších hranicích, navrácení nelegálních migrantů a na vytvoření důvěryhodné azylové politiky. Posuzují se různá opatření, jež by pomohla zlepšit absorpci těchto finančních prostředků, mimo jiné zvýšení míry spolufinancování.

2.4. Technická pomoc – Pracovní skupina pro Řecko

Kromě finanční podpory z rozpočtu EU, poskytuje Unie řeckým orgánům rovněž rozsáhlou technickou pomoc. V červenci 2011 zřídila Komise na žádost řecké vlády zvláštní pracovní skupinu s cílem poskytovat řeckým orgánům technickou pomoc při plnění ekonomických ozdravných programů, pomáhat při modernizaci řecké státní správy a zlepšovat absorpci finančních prostředků EU⁹.

Pracovní skupina podporuje Řecko prostřednictvím mobilizace odpovídajících odborných znalostí z členských států a evropských nebo mezinárodních organizací. Po ustavení se skupina podílela na vytvoření pracovních týmů technické pomoci a zahájení jejich činnosti. V současnosti pracuje s řeckými orgány na více než 20 projektech technické pomoci v devíti různých oblastech politiky. Některé z těchto pracovních týmů již fungují a jiné brzy zahájí činnost. Kromě toho probíhají předběžná jednání o dalších projektech.

Během prvních měsíců svého fungování koordinovala pracovní skupina pro Řecko mimo jiné odborníky z národních daňových správ (celkem 200 člověkodní) krátkodobě vyslané do Atén za účelem poskytnutí technické pomoci, školení a seminářů včetně asi 20 setkání na téma různých oblastí daňové správy. Komise také uzavřela dohodu s MMF o posílení technické pomoci v oblasti řízení veřejných financí a správy příjmů. Na základě této dohody spolufinancuje tři místní poradce (dva pro správu příjmů a jednoho pro řízení veřejných financí) do prosince 2013 a zhruba 900 dnů krátkodobých služebních cest.

⁹ MEX/11/0720 „Komise jmenuje pracovní skupinu pro Řecko“

Tato technická pomoc se zaměří na několik oblastí rozhodujících pro úspěch programu. Přiměřeným a důsledným způsobem přispěje k řešení selhání trhu a k zdravějšímu a udržitelnému regulačnímu prostředí příznivému pro růst založený na podnikání. Tento program technické pomoci má rovněž za cíl zlepšit schopnost efektivně a rovným způsobem provádět legislativní nebo správní požadavky a podpořit reformu daňové správy, boj proti daňovým únikům a podvodům, řízení veřejných financí a reformu veřejné správy.

Evropská unie pomáhá Řecku také při zřizování nezávislého a posíleného vnitrostátního statistického úřadu, s důrazem na vysoce kvalitní statistiku veřejných financí. Za tímto účelem byl vytvořen zvláštní akční plán (JOSGAP). Jeho součástí je i podpora dalších statistických oblastí a reorganizace vnitrostátního statistického úřadu. Pro oblast veřejných financí byl jmenován místní poradce na vysoké úrovni a na stálé technické pomoci se trvale podílejí odborníci z oblasti veřejných financí, podle potřeby i z oblasti národních účtů a jiných statistických oblastí. Tyto změny, umožněné novým vedením vnitrostátního statistického úřadu, již přinesly kladné výsledky: Eurostat schválil tři po sobě jdoucí oznámení o výši schodku a dluhu. Tento pokrok je třeba udržet a je nutno zlepšit kapacitu řeckých statistiků.

3. VYUŽITÍ KLÍČOVÝCH POLITIK K DOSAŽENÍ RŮSTU A VYŠŠÍ ZAMĚSTNANOSTI

3.1. Strukturální reformy na podporu podnikání a investic

Využití potenciálu výrobního trhu a trhu služeb v Řecku bude vyžadovat konstantní úsilí a silný politický závazek, aby se odstranila spleť složitých právních předpisů a neefektivních správních struktur. Příliš normativní pravidla a nepřiměřené a rušivé kontroly přispívají k uzavírání trhů a atrofované hospodářské soutěži. Řecko proto soustavně dosahuje špatných výsledků v mezinárodních hodnoceních korupce a snadnosti podnikání.

Pro dosažení úspěchu by řecká vláda měla podporovat podnikání a vidět podnikatelský sektor jako partnera, nikoli jako zdroj rizika. Podnikatelský sektor musí na druhé straně odměnit tuto důvěru dodržováním regulačních a daňových požadavků.

Existuje řada zřejmých, i když ne snadných kroků, které mohou řecké orgány učinit ke zlepšení obtížných podmínek, v nichž řecké podniky v současné době fungují. Některé z těchto reforem přinesou výsledky až po čase. Rychlá a rozhodná opatření však vyšlou jasný signál, že Řecko je odhodláno vytvořit pro podnikání příznivější prostředí.

Závazky z revidovaného memoranda o porozumění jsou dobrým modelem pro tuto reformu, která bude vyžadovat celkovou reorganizaci veřejné správy tak, aby podnikání v Řecku napomáhala, spíše než mu bránila. Reformní proces může pokračovat v oblastech, které naléhavě potřebují zlepšení – například vývoz, celnictví a zadávání veřejných zakázek.

Usnadnění a podpora vývozu

Řecké hospodářství je tradičně méně otevřené než mnoho jiných ekonomik podobné velikosti. Dovoz (33 % HDP) převažuje nad vývozem (22 % HDP) a tento rozdíl je financován půjčkami. Řecko teď musí učinit kroky ke změně rovnováhy v hospodářství a podpořit vznik úspěšného vývozního odvětví.

Administrativní postupy a překážky, které zbytečně ztěžují vývoz zboží do jiných zemí, lze rychle odstranit. Současná struktura celního odbavení a celních formalit je pro podniky

značnou překážkou a téměř jistě odrazuje mnoho menších potenciálních vývozců od zkoumání zahraničních trhů.

K získání vývozního povolení je třeba doslova se honit za zbytečnými osvědčeními a doklady vyžadovanými mnoha různými ministerstvy a agenturami. Zásilka zboží potřebuje v Řecku k celnímu odbavení průměrně 20 dnů ve srovnání s průměrem EU, který je 10 dnů. Kontroluje se 90 % vývozních dodávek (fyzická kontrola nebo kontrola dokladů) ve srovnání s průměrem EU ve výši 5 %.

Urychleným zrušením nepodstatných požadavků na dokumenty a reorganizací celních režimů lze odstranit mnoho těchto čistých nákladů. S podporou technické pomoci se pracuje na zefektivnění a automatizaci vývozních povolení a celních formalit. Tato práce by měla být urychleně dokončena.

Toto úsilí by měla podporovat vládní strategie a reforma či koordinace všech příslušných ministerstev a agentur s cílem pomoci vývozcům, kteří chtějí rozšířit svou strategii prodeje na více zahraničních trhů. Je třeba se zaměřit především na to, aby vývozci dokázali nalézat nové příležitosti na slibných trzích.

Vývoz zboží a výroba jsou krátkodobou prioritou, protože základem řeckého hospodářství jsou tradičně malé a střední podniky a zpracování zemědělské produkce. Ve střednědobém horizontu by přesto mělo být cílem zvýšení vývozu služeb a zlepšení turistického potenciálu země.

Hospodářská soutěž a přístup na trh

Řecku prospějí konkurenčnější trhy a méně případů svévolně poskytované státní pomoci. Například větší konkurence na energetických trzích pomůže spotřebitelům,lepší zabezpečení dodávek a přispěje k dosažení cílů v oblasti životního prostředí. Obdobně farmaceutické odvětví též potřebuje větší konkurenci na trhu s nepatentovanými léčivými přípravky za účelem získání levnějších generických produktů, které přispějí k udržení rozpočtu na zdravotnictví pod kontrolou.

K oživení řeckého hospodářství může přispět cílená politika státních podpor, jež dokáže zároveň minimalizovat zátěž, kterou podpory znamenají pro veřejné zdroje, za předpokladu, že veřejné výdaje budou směřovat do oblastí podporujících dlouhodobý růst a tvorbu pracovních míst. Řecká vláda souhlasila se zřízením ústředního orgánu, který bude kontrolovat a ověřovat státní podpory před oznámením potenciálního opatření podpory Komisi. Pro splnění tohoto cíle může dát Komise řeckým orgánům k dispozici nezbytnou technickou pomoc.

V současnosti probíhají důležité iniciativy pro zlepšení přístupu na trhy, posílení konkurenceschopnosti a na podporu konkurenčnějších cenových praktik. Bude-li plně uplatňován zákon z roku 2011 o regulovaných povoláních (zákon č. 3919/2011), lze zrušit mnohá omezení práva vykonávat některé profese či omezení způsobu, jak mohou být vykonávány. Návrhy na zavedení omezení „ve veřejném zájmu“ se důkladně prověřují a tento zákon je nyní zaváděn do praxe. Pracovní skupina, která koordinuje technickou pomoc, poskytuje řeckým orgánům právní poradenství při úpravě sekundárních právních předpisů s cílem liberalizovat regulovaná povolání, analyzovat dopad těchto opatření a přezkoumat organizaci určitých právnických povolání, zejména právních zástupců.

Na podzim by měla být dokončena důkladná kontrola politického rámce v řadě klíčových odvětví. To by mělo připravit cestu k přijetí legislativního opatření na začátku roku 2013, které zruší právní předpisy zamezující hospodářské soutěži a pružné tvorbě cen.

Transparentní a účinné trhy veřejných zakázek

Řecké trhy veřejných zakázek jsou velmi neúčinné jak ke škodě zadavatelů, kteří nemohou nakupovat vstupy potřebné k plnění veřejné služby, tak dodavatelů. Zadávání zakázek je pomalý, nákladný a neprůhledný proces se špatnými výsledky. Postupy jsou často pozastaveny z důvodu soudních sporů. Veřejné zakázky jsou roztrženy do podoby mnoha malých zakázek organizovaných spoustou nákupních subjektů, které nedokáží definovat své potřeby ani efektivně zorganizovat zadávání.

Řecká vláda se zavázala k soudržnému a ambicióznímu programu změny právních předpisů, struktur a postupů v oblasti zadávání veřejných zakázek. Bude sem patřit zjednodušení pravidel, vytvoření orgánu pro dohled nad veřejnými zakázkami, větší využívání specializovaných nákupních subjektů a rámcových smluv, širší využívání nových technik pro zadávání zakázek, jakož i vytvoření portálu pro veškeré zadávání veřejných zakázek a vývoj aplikací pro elektronické zadávání. Zvýšená pozornost bude věnována také stětu zájmů. Řecká vláda se zavázala, že do poloviny roku 2012 zveřejní plán komplexní reformy právních předpisů pro zadávání a správu veřejných zakázek. Evropská komise poskytne při tomto významném úkolu technickou pomoc.

Snížení administrativní zátěže a zlepšení právní úpravy

Řecké právní předpisy jsou často vytvářeny pro jednotlivá odvětví, bez dostatečného ohledu na jejich celkový dopad na zainteresované strany a podniky. Řecké podniky uvádějí četné příklady právních předpisů či správních postupů, které mají za následek nepřiměřené náklady nebo omezení. Brzy má být přijat zákon o zlepšení právní úpravy, který zaručí větší kázeň při tvorbě nové legislativy, a to odstraněním administrativní zátěže bránící obchodním transakcím a uplatněním metod tvorby lepších právních předpisů na nové legislativní iniciativy.

Závazek vytvořit na ministerstvu financí ředitelství s celkovou odpovědností za plánování, řízení a kontrolu strukturálních reforem poskytuje příležitost učinit z podnikání a podniků základ strategie nového růstu. Ředitelství může být „nervovým centrem“ celého reformního procesu. Tento nástroj pro řízení reforem musí být bezodkladně zřízen a podporován.

Uspodnění nových investic

Investice do nových zařízení nebo projektů se potýkají se skluzy a náklady, které plynou z regulativních a administrativních překážek kladených mnoha úřady. Jako překážky investování se často uvádí územní plánování a pravidla pro udělování environmentálních licencí. Nejvíce postiženy jsou podniky, které působí v odvětví energetiky (obzvláště energie z obnovitelných zdrojů), distribuce, logistiky a dopravy. Problémy se násobí v případě sporů jak ve správní, tak v soudní fázi v důsledku odkladného účinku mnoha právních opatření, nedostatku zaměstnanců nebo chybějící kompetence klíčových služeb správy.

Řecká vláda se zavázala provést řadu nových právních předpisů, aby se zrychlily některé postupy udělování licencí pro výkon určitých povolání a výrobních činností a environmentálních licencí pro projekty a činnosti. Vbrzku má být revidováno i vyvlastňovací

řízení, jež je správně i soudně vysoce složité. V rámci reformy soudnictví se zrychlí soudní řízení a omezí nebo se odstraní neuzavřené případy.

Řecká vláda podnikla rovněž kroky, aby usnadnila zakládání nových společností. Existuje však prostor pro další racionalizaci těchto postupů.

Investice bude stimulovat i dokončení evidence pozemků. Prostřednictvím strukturálních fondů již bylo poskytnuto 83 milionů EUR na vytvoření IT infrastruktury pro digitální registraci aktivních vlastnických práv a validaci majetkových nároků státu, včetně vymezení lesů a digitalizace aktivních vlastnických práv uchovávaných v listinné podobě hypotečními úřady v městských oblastech. Memorandum o porozumění stanoví konkrétní cíle v oblasti evidence pozemků a žádá vytvoření kompletního katastru nemovitostí a zřízení samostatných katastrálních úřadů v celém státě do roku 2020. Komise pomůže řeckým orgánům s dodržením uvedené lhůty pro dokončení evidence pozemků, která poskytne jistotu a napomůže přilákání investic.

Přestože probíhá nebo je naplánována řada různých akcí k odstranění správních překážek bránících investicím, existuje prostor pro systematický a koordinovaný plán na jejich řešení.

Daňová reforma na pomoc podnikům

Podnikatelské prostředí v Řecku by výrazně zlepšil pokrok v reformě daňové správy a nezbytná reforma daňových předpisů. Je nezbytné potírat daňové úniky, aby byly zajištěny rovné podmínky hospodářským subjektům dodržujícím daňové předpisy, které jsou zasaženy nekalou soutěží ze strany jiných subjektů, jež se vyhýbají placení daní a příspěvků na sociální zabezpečení. Memorandum o porozumění k druhému ekonomickému ozdravnému programu obsahuje řadu ustanovení právě s cílem vytvořit moderní, pružnou a účinnou daňovou správu.

Této reformě napomůže technická pomoc v rámci akčního plánu MMF a EU, který se zaměřuje na devět oblastí vybraných ve spolupráci s řeckými orgány (audit, vymáhání dluhů, urovnávání sporů, velcí daňoví poplatníci, velmi bohatí jedinci a samostatně výdělečně činné osoby s vysokými příjmy, analýza rizika a příjmů, služby daňovým poplatníkům, registrace, podávání daňových příznání a vymáhání plateb a organizace a řízení).

Pro úspěch celkového úsilí bude rovněž hrát zásadní úlohu zjednodušení daňových právních předpisů. V této oblasti lze stavět na rozhodnutí, přijaté v rámci memoranda o porozumění k prvnímu ekonomickému ozdravnému programu, jmenovitě zrušit zákon o účetnictví a nahradit jej výrazně jednoduššími právními předpisy. Důvodem je obtížné dodržování stávajících pravidel, která mimoto omezují podnikání a mají silně odrazující účinek na zahraniční investice v Řecku.

Zjednodušením daňové správy by se též mělo urychlit vrácení DPH, což pomůže zejména malým a středním podnikům a řeckým vývozcům, protože se ulehčí zátěž ze strany státu na jejich likviditu.

V kontextu pokračujícího úsilí v boji proti daňovým únikům je Komise připravena pomoci Řecku při vyjednávání daňové dohody se Švýcarskem, na jejímž základě by Řecko mohlo získat daně dlužené svými občany. Tato dohoda by musela být plně v souladu s příslušnými požadavky právních předpisů EU.

3.2. Zvyšování likvidity malých a středních podniků

Malé a střední podniky jsou v Řecku hlavní hnací silou hospodářského růstu a zaměstnanosti. Tyto podniky představují 99,9 % všech společností v Řecku a z toho mikropodniky tvoří 96,5 %. Malé a střední podniky čelí velkým existenčním problémům: v roce 2011 se v porovnání s rokem 2010 zhoršily zisky 6 z 10 podniků a v roce 2011 zaniklo v těchto podnicích 150 000 pracovních míst. Podle nedávného průzkumu zadaného řeckým svazem malých a středních podniků se odhaduje, že v roce 2012 bude uzavřeno 60 000 malých a středních podniků a zanikne dalších 240 000 pracovních míst.

Jak je popsáno v oddíle 2 této přílohy, ze strukturálních fondů EU je na tyto podniky vyčleněna rozsáhlá podpora. Malé a střední podniky mají k dispozici více než 4 miliardy EUR na likviditu, provozní kapitál a záruky za úvěry a další jedna miliarda EUR poplyne z nově vytvořeného záručního fondu pro malé a střední podniky. Toto financování však někdy nenachází cestu do reálné ekonomiky. Řecké orgány a řecké banky by měly s větším úsilím dohlížet na vyplácení finančních prostředků ze stávajících režimů a společně překonat překážky bránící jejich účinnému provádění.

Větší úsilí je zapotřebí vyvinout zejména ke zrychlení procesů a odstranění administrativních překážek při schvalování grantů (především intenzivně sledovat čerpání, zjednodušit smlouvy a schvalovací postupy, zkrátit schvalovací lhůty a snížit počet subjektů zapojených do procesu atd.). Dále je třeba urychleně revidovat příslušné právní předpisy a grantové smlouvy, aby se umožnily půjčky provozního kapitálu. Řeckým malým a středním podnikům by také velmi prospělo brzké provedení směrnice o opožděných platbách.

3.3. Využití privatizace ke zlepšení fungování významných odvětví ekonomiky

Privatizace je klíčovou součástí reformního procesu. Nejpřesvědčivějším důvodem pro řeckou privatizaci je, že v soukromém sektoru může být majetek lépe využíván, díky čemuž se zvyšuje konkurenceschopnost reálné ekonomiky. Úspěšně privatizované a lépe řízené podniky budou navíc působit jako „vzory“ pro vytváření dalších kladných efektů.

Za účelem odprodeje státního majetku byl zřízen Řecký privatizační fond (*Hellenic Republic Asset Development Fund*, HRADF). Fond pravidelně vyhláší výzvy k vyjádření zájmu o státní majetek, včetně nedávných veřejných zakázek na prodej nemovitostí a plynovodu. Tento vývoj jde správným směrem, pokud jde o udržitelnost a zaměření privatizačního procesu na rostoucí počet kategorií majetku.

U mnohého majetku stávající podmínky na trhu a technické překážky v zemi zatím neumožňují pokročit s privatizací ve větším měřítku. Tato nejistota vyplývá mimo jiné z toho, že v současnosti je obtížné zajistit odpovídající ocenění státního majetku. Kromě toho existuje řada dalších problémů, které musí řecké orgány, HRADF a Evropská komise vyřešit. Jde mimo jiné o existenci právních předpisů o „zlatém podílu“ v prostředí po privatizaci a o nutnost mít u opatření státní podpory podniků vlastněných státem schválení *ex ante*. Mezi další otázky, které je třeba vyřešit, patří zrychlení registrace vlastnictví státních pozemků, právní status vlastnických listů k pozemkům, poskytování ekonomických informací o vlastnických listech k pozemkům nebo kapacita pro vytváření katastrálních map/pásem.

Majetek musí být před prodejem náležitě „připraven“. Příprava na privatizaci zahrnuje řádně ověřené účetnictví, vypracování restrukturalizačních plánů, provedení personálních změn, finanční inženýrství atd. Díky tomu by se měla hodnota majetku zvyšovat obvykle již před

privatizací. Pro úspěšný převod vlastnictví veřejného majetku je dále potřeba vytvořit vhodný regulační rámec a jasnou dlouhodobou strategii. Tyto rámce určí priority veřejných politik, jež zabrání vytváření neregulovaných soukromých monopolů.

Komise je v úzkém kontaktu s HRADF i s ministerstvem financí s cílem zajistit úspěch privatizačního programu a pomoci při navrhování opatření dle pravidel státní podpory. V této souvislosti Komise poskytla pokyny k používání pravidel státní podpory při restrukturalizaci a/nebo privatizaci státních podniků.

V některých přesně definovaných případech, a aniž by bylo odhlédnuto od prioritních projektů uvedených v bodu 3.4, mohou při podpoře privatizačního programu hrát úlohu strukturální fondy EU, a to prostřednictvím technické pomoci nebo podpory fyzických investic v oblastech jako doprava nebo energetika. Mohou tak pomoci připravit státní majetek k prodeji tím, že se nejprve zlepší jeho provozní stránka, čímž se dosáhne lepších výsledků pro uživatele a zvýší se potenciál tohoto majetku k vytváření hodnot.

3.4. Podpora růstu a zaměstnanosti zvýšením investic do infrastruktury

Mezi hlavní překážky růstu v Řecku patří nedostatek vhodné infrastruktury. Správně zaměřené investice do infrastruktury mohou značně přispět k růstu a zaměstnanosti. V této oblasti mohou hrát významnou roli strukturální fondy EU. Nástroj pro sdílení rizika pomůže, až bude schválen, přilákat potřebné soukromé investice.

V listopadu 2011 určily řecké orgány a Komise 181 prioritních projektů pro růst a zaměstnanost, k nimž patří řada infrastrukturních projektů v oblasti dopravy, nakládání s odpady nebo energetiky. Některé jsou ve fázi provádění, u jiných se provádění připravuje. Řada projektů se potýká s vážnými překážkami, které je třeba urychleně řešit.

Jejich plné provedení do roku 2015 by mělo zlepšit konkurenceschopnost řeckého hospodářství, pozitivně ovlivnit další odvětví (např. cestovní ruch) a zlepšit kvalitu života. Prostředky uvolněné ze strukturálních fondů by měly být doplněny o další veřejné zdroje a soukromé investice. Měly by být odstraněny překážky bránící plnému provádění těchto projektů.

Pokud jde o rozsah a dopad, nejdůležitější projekty představuje pět dálničních koncesí (1 400 km transevropské sítě), na něž v současnosti připadá 3,2 miliardy EUR vnitrostátních a unijních výdajů. Odhaduje se, že pokud budou dokončeny, mohou tyto projekty přímo a nepřímo vytvořit až 30 000 pracovních míst a dodat velmi potřebnou stimulaci investicím a zaměstnanosti. Čtyři z těchto projektů jsou v současnosti zablokovány a musí být bezodkladně znovu zahájeny. Realizace těchto sítí může přispět k modernizaci infrastruktury, která je rozhodující podmínkou rozvoje země. Tím, že se dokončí hlavní koridory spojující Řecko s dalšími členskými státy a s kandidátskými a potenciálními kandidátskými zeměmi, posílí se rovněž jeho postavení v jihovýchodní Evropě. Dokončení těchto projektů také přispěje ke zvýšení bezpečnosti silničního provozu.

Dopravní síť

Hospodářství Řecka a životní úroveň jeho obyvatel závisí více než v jiných členských státech na kvalitě a účinnosti přístavních služeb a námořního spojení. Přístavy zajišťují přes 85 % vnější nákladní přepravy Řecka a zabezpečují zásobování ostrovů. Objem osobní dopravy vedené přes řecké přístavy tvoří 22 % celkového objemu námořní osobní přepravy v EU.

Řecké přístavy mají také potenciál zprostředkovávat značnou část mezikontinentálních obchodních toků směřujících do východní Evropy.

Řecké přístavy se potýkají se třemi hlavními problémy: mají špatné vybavení a nízké kapitálové výdaje na infrastrukturu, velmi špatné spojení s vnitrozemím (železniční, silniční) a trpí správními a provozními nedostatky. Rozvoj přístavů byl často uskutečňován na místní nebo regionální úrovni, bez přihlídnutí k celostátním strategickým prioritám.

Odvětví cestovního ruchu tvoří 15 % řeckého hospodářství – je-li zohledněn nepřímý vliv na další hospodářská odvětví – a je zásadním způsobem závislé na cenově přijatelném a účinném cestovním spojení. Letecká spojení do Řecka, zejména na regionální letiště, trpí vlivem absence moderního uspořádání letového provozu, neefektivního letištního provozu (omezená provozní doba atd.) a vysokých letištních poplatků. Kvalitu cestovního ruchu také negativně ovlivňuje nedostatek odpovídající infrastruktury, například přístavišť a míst pro nalodování výletních plavidel.

Nová strategie TEN-T zařazuje přístavy Igumenitsa, Patras, Pireus a Soluň do hlavní evropské dopravní sítě. Významné železniční spojení Pirea se Soluní a „mořská dálnice“ mezi Aténami/Pireem a Limasselem jsou součástí jednoho z dopravních koridorů zahrnutých do navrhovaného nástroje pro propojení Evropy.

Dopravní systém v Řecku by mohl být modernizován prostřednictvím:

- většího otevření osobní autokarové dopravy a taxislužby tím, že se odstraní jejich zbývající omezení,
- zřízení jednotného portálu administrativních služeb pro hlášení o plavidlech. Plavidla musí nyní splňovat mnoho povinných formalit, což způsobuje zpoždění nákladní a osobní dopravy. Tyto formality rovněž pohlcují prostředky pocházející z odvětví námořní dopravy a ze státních zdrojů,
- poskytnutí vhodného modelu řízení a rámce pro privatizaci přístavů a letišť, jenž by nevytvářel soukromé monopoly a nediskriminoval uživatele, ale vyžadoval naprosto průhledné účetnictví a přiměřený dohled ze strany veřejných orgánů. Noví vlastníci či koncesionáři by měli být povinni dodržovat závazky týkající se projektů, na které byla udělena podpora EU.

Železniční provoz by se mohl zlepšit pomocí:

- pronájmu těch kolejových vozidel pro osobní dopravu, které státní provozovatel nepotřebuje,
- vytvoření rámce pro zahájení podnikání provozovatelů osobní dopravy v EU za podmínek, jež zajišťují poctivou hospodářskou soutěž se stávajícím provozovatelem;
- přezkumu postupů a dohod týkajících se překračování hranic s cílem usnadnit nákladní dopravu v koridoru X a pomocí otevření hranic.

Komise může zorganizovat technickou podporu, jež řeckým orgánům pomůže – ve spolupráci s jejich protějšky v ostatních členských státech – přizpůsobit se osvědčeným postupům. Může také poskytnout technickou pomoc uspořádání letového provozu a případně financovat moderní vybavení.

Námořní doprava

Námořní doprava je tradičním hlavním pilířem řeckého hospodářství. Vlivem kombinace různých faktorů (nízké sazby za přepravu zboží, zrušení příslušného ministerstva) se řada majitelů rozhodla změnit vlajku svých plavidel. Pokud bude tento trend pokračovat, může mít kromě pracovních míst na lodích a daňových výnosů dopad také na zaměstnanost ve společnostech, které zajišťují námořní dopravu z pevniny. Řeckou pobřežní námořní dopravu zasáhla hospodářská krize. Společnosti mají nepatrný nebo nulový zisk, a to i tehdy, pokud získají veřejné zakázky na služby. V některých případech je tím ovlivněna síť pokrytí a kvalita služeb, a to především (nikoli však výhradně) menších ostrovů, jejichž možnosti růstu jsou tak narušeny. Aby mohlo Řecko plně využít svůj námořní potenciál a příležitosti k hospodářskému růstu v této oblasti, musí vytvořit vhodnější správní struktury pro odvětví námořní dopravy jako celek.

Infrastruktura IKT a širokopásmového připojení

V pokrytí širokopásmovým připojením Řecko stále zaostává za průměrem EU, především kvůli nedostatečnému rozvoji elektronických služeb. Je nutné soustředit se na dokončení projektů celostátního významu, tak aby se sítě širokopásmového připojení rozšířily do více měst a aby vysokorychlostní širokopásmové připojení (optické vlákno) bylo k dispozici ve více veřejných budovách, což přinese veřejnému rozpočtu i občanům úspory za telekomunikační služby.

Větší pokrytí širokopásmovým připojením závisí na rozšíření nabídky elektronických služeb. Důraz by měl být kladen na odvětví, která vyzdvihuje memorandum o porozumění. Očekává se, že využívání IKT přinese občanům i veřejným financím značné výhody v oblastech, jako je zdravotní péče (např. elektronické lékařské předpisy, interoperabilita mezi ministerstvem zdravotnictví a státními nemocnicemi), katastr (např. další digitalizace vlastnických práv k nemovitostem) a zadávání veřejných zakázek (např. elektronické zadávání veřejných zakázek). V podnikovém sektoru je třeba plně zúročit příležitosti, které nabízejí digitální služby, například pomoci malým a středním podnikům využívat internetu ke vstupu na mezinárodní trhy.

3.5. Zdroje budoucího růstu

3.5.1. Využití potenciálu odvětví energetiky pro růst a zaměstnanost

Energetická politika v Řecku má potenciál významně přispět k hospodářské obnově země. Rozvoj energetických infrastruktur propojených s ostatními zeměmi regionu navíc přispěje k oživení konkurenceschopnosti a ke zvýšení produktivity řecké energetiky.

V oblasti energetiky čelí Řecko obrovským problémům. Je vysoce závislé na fosilních palivech (elektrinu vyrábí převážně z hnědého uhlí). Většina ostrovů je nadále izolována a závislá na dieslových generátorech nebo naftových elektrárnách. Celková účinnost výroby elektřiny patří mezi nejnižší v Evropě. Odvětví energetiky, jemuž dominuje několik státních podniků s nízkou produktivitou, stále nebylo liberalizováno. Průmysloví odběratelé si stěžují, že jedny z nejvyšších cen energie v Evropě ohrožují jejich konkurenceschopnost. Zejména ve stavebnictví existuje značný prostor ke zlepšení energetické účinnosti.

Řecko má příležitost být průkopníkem v oblasti udržitelné výroby energie. Jen málo evropských zemí může využívat tolika různých obnovitelných zdrojů energie: hojný vítr a

sluneční záření, ale také vodní a geotermální zdroje a biomasa nabízejí zemi potenciál dostat se do popředí výroby ekologické elektřiny. Díky strategické zeměpisné poloze a výsledkům průzkumu pobřežních zásob uhlovodíků má Řecko příležitost stát se centrem plynárenství. Provádění liberalizačních opatření EU a úsilí v oblasti privatizace by mělo zvýšit konkurenceschopnost odvětví.

Aby byl využit tento potenciál ve prospěch řeckých spotřebitelů energie, ale také v zájmu podpory cílů EU v oblasti klimatu a zabezpečení dodávek energie, musí být provedeny tyto kroky:

Privatizace odvětví zemního plynu a elektřiny poskytuje příležitost ke zvýšení jejich účinnosti. Proces privatizace musí být rychle dokončen a zároveň musí být vytvořen rámec, který v blízké budoucnosti umožní rozvoj konkurenceschopných trhů. Díky dobře fungujícímu rámci, který zahrne řádnou liberalizaci a úplné otevření trhu s elektrickou energií a plynem, vzniknou nové investiční příležitosti pro velké i malé výrobce energie. Tím se řecké odvětví energetiky stane dynamickým a konkurenceschopným sektorem generujícím hospodářské přínosy pro všechna ostatní hospodářská odvětví.

Nezbytná je modernizace elektrických a plynovodních **sítí**. Zlepšení plynovodní sítě a zásobníků plynu umožní Řecku využít jeho strategické zeměpisné polohy jako brány evropského trhu s plynem. Propojení elektrické rozvodné sítě větších ostrovů s pevninou i mezi menšími ostrovy je jednou z podmínek velkoplošného zavedení větrných a fotovoltaických zařízení. Posílení pevninské přenosové soustavy je rovněž nezbytné pro připojení zařízení, jež budou vyrábět energii z obnovitelných zdrojů pro domácí trh a pro rozsáhlý vývoz elektřiny do zbytku Evropy. Řecko je přirozenou tranzitní zemí pro většinu zemního plynu z oblasti Kaspického moře a východního Středomoří.

Program TEN-E a nový nástroj pro propojení Evropy může hrát hlavní roli v úsilí o zaměření na tuto oblast a její financování. Jasný signál, že energetický sektor je otevřený a funkční odvětví řeckého hospodářství a že přístup do jeho soustavy a infrastruktury je nediskriminační, pomůže také přilákat soukromé finance na takové investice.

Rozsáhlé používání **obnovitelných zdrojů energie** vyžaduje komplexní reformu režimu podpory. Aby tento rámec přilákal nezbytné investice, bude se muset řídit zásadami hospodárnosti a finanční stability. Řecko klade v zájmu využití své komparativní výhody zvláštní důraz na rozvoj zdrojů sluneční a větrné energie. Po obnovení důvěry investorů se může konkurenceschopné odvětví výroby energie z obnovitelných zdrojů rozvíjet v celém hodnotovém řetězci. Příspěvek tohoto odvětví k hospodářskému růstu by mohl být ještě zvýšen prostřednictvím iniciativy HELIOS. Nejprve by mělo být spuštěno několik rozsáhlých fotogalvanických zařízení, zpočátku určených pro domácí spotřebu, a posléze by se díky zvětšování rozsahu projektu a přenosové kapacity měla energie vyvážet do zbytku Evropy, což ostatním členským státům pomůže splnit cíle pro rok 2020 v oblasti nákladové efektivity.

Pro dosažení cílů energetické účinnosti, ale také pro vytváření pracovních míst je zásadní **renovace budov** veřejného a soukromého sektoru. Prostředky, které jsou k dispozici pro domácnosti v rámci režimu „Exoikonomo“, nejsou plně využívány a měly by být zpřístupněny malým a středním podnikům. V souvislosti s veřejnými budovami, městskou dopravou a místní energetickou infrastrukturou jsou třeba i další podpůrné nástroje. V tomto ohledu by navrhovaný nástroj pro sdílení rizika mohl pomoci snížit míru rizikovitosti investic do vybavení budov, a zvýšit tak zaměstnanost a místní růst.

3.5.2. Podpora udržitelného růstu – životní prostředí a nakládání s odpady

Řádné nakládání s pevnými odpady může významně přispět ke kvalitě života řeckého obyvatelstva a k rozvoji hospodářské činnosti. Na základě plného provedení stávajících právních předpisů by v zemi mohly vzniknout tisíce pracovních míst a významně se zvýšit roční obrat odpadového hospodářství. Pokrok při nakládání s pevnými odpady rovněž pomůže dodržovat právní předpisy EU v oblasti životního prostředí a bránit vzniku možných nákladných řízení pro porušení právních předpisů.

Řecko sice již významně využívá strukturálních fondů EU pro svou základní infrastrukturu v tomto odvětví, ale stále zaostává, zejména pokud jde o nakládání s pevným odpadem a odpadními vodami. V tomto odvětví je asi více než kdekoli jinde nezbytné urychleně zapracovat na dodržování *acquis* EU, aby mohla vzniknout potřebná infrastruktura odpovídající normám EU.

Pokud má Řecko dodržet své závazky podle práva EU a rozsudků Evropského soudního dvora, musí urychleně:

- (a) postavit zařízení pro nakládání s odpady (tj. mechanicko-biologické čistírny, skládky odpadů) a uzavřít a sanovat všechny zbývající nelegální a nekontrolované skládky (pro proces sanace existuje spolufinancování); a
- (b) postavit několik čistíren městských odpadních vod (zvláštní pozornost musí být věnována regionu Attiky, ale také jiným velkým aglomeracím, jako je Soluň, Patras atd.).

Kromě toho musí být zajištěn plný soulad se dvěma rozsudky Soudního dvora (jeden se týká výstavby čistírny městských odpadních vod v západní Attice, v oblasti Thriassio Pedio, což je projekt spolufinancovaný ze strukturálních fondů EU; druhý se týká nedostatečného odvádění a čištění městských odpadních vod v pěti aglomeracích východní Attiky).

Právní jasnost ohledně odpovědnosti producentů, jež v současnosti není v řeckých právních předpisech zakotvena, může Řecku poskytnout nástroje ke shromáždění potřebných zdrojů pro zavedení tříděného sběru a recyklace. K posílení nákladové efektivity může také přispět pokrok při zavádění daní a poplatků ze skládkování, stejně jako uplatňování systémů pobídek v oblasti prevence a účasti na tříděném sběru (systémy poplatků podle množství odpadu).

Jak je uvedeno výše, díky novým řeckým právním předpisům v oblasti posuzování vlivů na životní prostředí by měly vzniknout efektivnější a účinnější postupy. Do memoranda o porozumění a do střednědobého rámce fiskální strategie byl zahrnut nový zákon o environmentálních povoleních. Tento zákon byl přijat v září 2011 a prováděcí rozhodnutí budou přijata v roce 2012 (první, z ledna 2012, se týkalo klasifikace projektů, které mají být předmětem environmentálních hodnocení/povolení). Od nového zákona se očekává zkrácení doby potřebné pro vydávání povolení, zejména díky zavedení zvláštních lhůt pro každý správní krok a etapu povolovacího procesu. Tato praxe vychází ze zkušeností jiných členských států.

Z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) je prostřednictvím různých agroenvironmentálních opatření podporován udržitelný rozvoj venkovských oblastí celého Řecka. Pro tento účel již bylo vyplaceno 720 milionů EUR.

3.5.3. Budování inovativní znalostní ekonomiky

V posledním desetiletí intenzita výzkumu a vývoje v Řecku stagnovala na úrovni 0,6 % HDP (2007) a vyznačovala se velmi nízkou intenzitou soukromého výzkumu a vývoje, jež se podle nejnovějších dostupných oficiálních údajů mírně zvýšila z 0,15 % v roce 2000 na 0,17 % v roce 2007. V absolutním vyjádření však celkové investice do výzkumu a vývoje v letech 2001–2007 významně vzrostly.

Hlavním motorem řeckého systému výzkumu a inovací je politika soudržnosti EU. Pro současné programové období 2007–2013 jsou podpůrná opatření pro výzkum, inovace a konkurenceschopnost podniků zařazeny vedle vnitrostátního operačního programu i do několika regionálních programů. Hlavní program „konkurenceschopnost a podnikání“ má celkový rozpočet 1,5 milionu EUR, z čehož 1,3 milionu EUR pochází ze zdrojů politiky soudržnosti EU. Tento operační program má na období 2007–2013 tři strategické cíle, přičemž výzkum a inovace patří mezi hlavní oblasti pomoci. Využívání strukturálních fondů EU pro výzkum je však nízké a v současnosti neexistují dostatečné pobídky pro využívání fondů soukromým sektorem na podporu transformace hospodářství.

Soukromý sektor má na celkových výdajích na výzkum a vývoj nízký podíl, což odráží slabou poptávku podnikatelského sektoru po vědeckých poznacích. Nízká absorpční kapacita podnikatelského sektoru je přitom příčinou a současně i důsledkem nízké poptávky po znalostech. K faktorům, které brání mobilizaci zdrojů pro výzkum a vývoj, patří omezený přístup zejména nových podniků ke kapitálu z důvodu neochoty finančního systému investovat do inovativních a riskantních projektů.

Podle srovnávacího přehledu Unie inovací z roku 2011 se **Řecko** řadí mezi mírné inovátory a jeho výsledky jsou podprůměrné. Mezi jeho relativně silné stránky patří lidské zdroje, propojenost a podnikatelské aktivity, jakož i inovátoři. Relativní nedostatky existují ve financování a podpoře, podnikových investicích a duševním vlastnictví. Vysoký růst byl zaznamenán u průmyslových vzorů Společenství, naopak poměrně silný pokles je pozorován u výdajů na jiné inovace než v oblasti výzkumu a vývoje a u vývozu služeb náročných na znalosti.

Technologická spolupráce je – vyjádřeno počtem přihlášek společných patentů – ve srovnání s průměrem EU velmi nízká. Více než 65 % všech patentových přihlášek podává jediný vynálezce, tedy méně než 35 % je podáno ve spolupráci. Z nich tvoří jen 7,4 % společné patenty zahrnující třetí země; toto nízké číslo dokládá potřebu větší spolupráce a internacionalizace činností v oblasti výzkumu a inovací.

Hlavní výzvou do budoucna je:

- zajistit odpovídající a účinné veřejné investice do výzkumu a vývoje a zefektivnit využívání strukturálních fondů EU, a to zaměřením na řadu klastrů a technologických platforem,
- dokončit vývoj integrovaného právního rámce pro subjekty v oblasti výzkumu a vývoje a provádět jej. Sem by mělo patřit i stanovení hlavního cíle strategie Evropa 2020 v oblasti investic do výzkumu a vývoje v návaznosti na víceleté rozpočtové plánování,

- stimulovat soukromé investice do výzkumu a inovací v zájmu podpory strategie „inteligentní specializace“, a tím zajistit využívání strukturálních fondů způsobem, který je mnohem účinnější a více podporuje růst.

3.5.4. *Využití potenciálu Řecka jako turistické a kulturní destinace*

Řecko má komparativní výhodu v oblasti kultury a cestovního ruchu, jež mu přináší významný potenciál pro růst a vytváření pracovních míst. Památky a archeologická naleziště představují centra, kolem nichž se mohou rozvíjet hospodářské činnosti. Je důležité rychle vytvořit strategii pro identifikaci a vypracování větších synergií mezi kulturou, cestovním ruchem, podnikáním, vzděláváním, zdravotnictvím a gastronomií a pro investování do nových technologií (používání IKT při propagaci kulturního bohatství Řecka). Záměrem je zlepšit poměr mezi kvalitou a cenou a upevnit pozici Řecka jako vysoce kvalitní turistické destinace a přitom se zaměřit na cestovní ruch šetrný k životnímu prostředí.

Cestovní ruch je jedním z klíčových odvětví řeckého hospodářství z hlediska hospodářského růstu i zaměstnanosti. V roce 2011 byl přímý podíl cestovního a turistického průmyslu na HDP země 12,6 miliardy EUR (5,6 % celkového HDP; v EU je tato hodnota 2,9 %). Cestovní ruch přímo podpořil 332 000 pracovních míst neboli 8,0 % celkové zaměstnanosti země (EU: 3,2 %), a pokud přičteme nepřímou podporu, pak jde o 768 000 pracovních míst neboli 18,4 % celkové zaměstnanosti (EU: 8,4 %). Pokud však jde o přilákání návštěvníků z rychle se rozvíjejících trhů, Řecko zatím uspělo jen částečně. Turistická sezona se navíc koncentruje do letních měsíců a turisté v Řecku utratí relativně méně peněz než turisté směřující do konkurenčních destinací.

Řecký cestovní ruch lze rozvíjet různými způsoby, např.:

- Zvýšením turistické poptávky: Hlavní cíle opatření přijatých v této oblasti se týkají prodloužení turistické sezony, zlepšení možnosti lidí vyjet na dovolenou a zvýšení počtu turistů (zejména ze zemí mimo EU). Jelikož je v Řecku celoročně mírné klima, má velmi dobré možnosti přijímat turisty i mimo hlavní sezonu. Mezi hlavní iniciativy zaměřené na podporu turistické poptávky v EU patří iniciativa sociálního cestovního ruchu Calypso, iniciativa „50 000 turistů“ nebo iniciativa týkající se nízké sezony (zaměřená na boj proti sezonnosti) a webový portál pro přilákání návštěvníků z oblastí mimo EU.
- Zvyšováním povědomí a podpora destinací: Mezi hlavní opatření patří akce Evropské destinace nejvyšší kvality (EDEN), jež podporuje udržitelný rozvoj cestovního ruchu v malých rozvíjejících se destinacích, rozvoj tematických kulturních tras (tj. Olivovníková cesta) a zvyšování povědomí o cykloturistice v EU.
- Poskytnutím platformy pro výměnu osvědčených postupů: Poradní výbor pro cestovní ruch (TAC) představuje diskusní fórum pro zástupce členských států EU v oblasti politiky cestovního ruchu. Řecko může využívat osvědčené postupy jiných členských států.
- Hlavním motorem rozvoje řeckého cestovního ruchu by mělo být prodloužení turistické sezony, diverzifikace turistických produktů a zlepšení kvality nabízených služeb s cílem přilákat turisty s vyšším příjmem.

3.6. Posílení veřejné správy a soudnictví

3.6.1. *Moderní veřejná správa pro nové hospodářství*

Řecké veřejné správě v současné době chybí stabilní, koordinované a silné struktury s potřebnou angažovaností a zodpovědností, pokud jde o reformy stanovené v druhém ekonomickém ozdravném programu a popsané v tomto sdělení. Země má velice složitý právní rámec, který negativně ovlivňuje všechny aspekty veřejné služby a hospodářství. Přístup veřejné správy se příliš zaměřuje na tvorbu právních předpisů a málo na jejich provádění.

Evropská unie podporuje program reformy veřejné správy v Řecku, mimo jiné poskytla prostředky z Evropského sociálního fondu ve výši 505 milionů EUR. Hlavním cílem tohoto programu je zvýšit kvalitu veřejných politik prostřednictvím modernizace regulačního rámce a reformy struktur a postupů. K plánovaným operacím patří mimo jiné stěžejní projekty za účelem zřízení, organizace a zprovoznění plánovacích a rozpočtových oddělení na ministerstvech, reorganizace daňové a celní správy a řeckého nejvyššího kontrolního úřadu a standardizace prováděcích postupů nového služebního řádu úředníků.

Aby Řecko vytvořilo moderní správu schopnou podporovat obnovené a dynamické hospodářství, musí se zlepšit účinnost, odpovědnost a integrita veřejné správy a zjednodušit její rozhodovací procesy. Memorandum o porozumění stanoví podmínky pro modernizaci veřejné správy do prosince 2012, mimo jiné zřízením řídicí transformační skupiny na vysoké úrovni (vytvořené v únoru roku 2012), jíž předsedá premiér a která bude dohlížet na provádění reformy státní správy. V lednu 2012 podepsala Francie a Řecko ve spolupráci s pracovní skupinou memorandum o porozumění, které připravuje půdu pro reformu centrální veřejné správy. Německá vláda začala poskytovat technickou pomoc pro účely administrativní reformy na místní a regionální úrovni.

Je nutné vytvořit silné rozhodovací centrum se skutečnou meziresortní koordinací, které musí být podle memoranda o porozumění v rámci druhého ekonomického ozdravného programu vytvořeno do května 2012. Toto centrum poskytne všem složkám centrální veřejné správy lepší vedení a strategičtější vizi, jelikož zlepší a urychlí koordinaci různých ministerstev, naruší současný vertikální a intraresortní přístup a zprostředkuje výměnu názorů ve stávajících meziresortních otázkách. Tato struktura bude rozhodující pro provádění veškerých reformních procesů směřujících k růstu a zaměstnanosti, jakož i pro provádění rozhodnutí vydaných řídicí transformační skupinou na vysoké úrovni.

Řecko rovněž musí na každém příslušném ministerstvu vytvořit nezbytné struktury pro účinné sledování správních postupů (včetně výdajů, vnitřní kontroly a auditu, řízení lidských zdrojů a IKT), tak aby byla do konce roku 2012 uplatňována společná pravidla a harmonizované postupy.

Má-li být podpořen růst a zaměstnanost na všech úrovních hospodářství, musí se všechny zásady soudržnosti a účinnosti, které jsou základem reformy centrální veřejné správy, přenést rovněž na regionální/místní úroveň. V dubnu 2012 podepsalo Německo a Řecko ve spolupráci s pracovní skupinou memorandum o porozumění, obsahující plán provádění reformy v oblastech, jako je zlepšení dohledu nad urbanistickým plánováním obcí a regionů a jeho účinnosti, zlepšení rozvoje venkova a posílení kapacity místní samosprávy, pokud jde o účinné plánování, navrhování, provádění a monitorování investičních programů.

K tomu, aby bylo zajištěno co možná nejefektivnější využití těchto fondů a aby došlo ke zvýšení transparentnosti hospodářství, je zásadní bojovat proti podvodům a korupci. Řecko by za podpory Komise mělo vypracovat strategii boje proti podvodům, která bude zahrnovat všechny aspekty veřejných příjmů a výdajů a současně chránit finanční zájmy EU. Tato strategie přispěje k obnovení důvěry a k vytvoření spravedlivých a rovných podmínek. Účinný boj proti podvodům a korupci včetně boje proti přeshraničnímu pašování současně přispěje k další stabilizaci řeckých příjmů.

Využívání IT v řecké veřejné správě je v současnosti velice omezené. Zlepšení situace by přispělo k urychlení postupů, zefektivnění procesů a zvýšení průhlednosti ve veřejné správě a podnikání. Řecké orgány zahájily provádění projektů v několika významných oblastech elektronické veřejné správy, jmenovitě v plánování podnikových zdrojů (financování a řízení lidských zdrojů), řízení vztahů s občany a elektronickém zadávání veřejných zakázek. Řecké orgány hodlají zavést tyto projekty v prioritních odvětvích financování, správní reformy a zdravotnictví. Zavádění elektronické veřejné správy bude muset proběhnout v koordinaci s reformou správních postupů a doplňovat ji.

Nedílnou součástí společenské smlouvy, která umožní stabilizaci Řecka, je obnovení důvěryhodnosti oficiálních statistik. I když od roku 2009 bylo dosaženo značného pokroku, statistika zůstává otázkou rozdělující řeckou společnost. Znovuobnovení důvěry ve statistiku bude vyžadovat plné provedení akčního plánu zahrnutého v nedávném „závazku o důvěryhodnosti statistiky“, který dne 29. února podepsala řecká vláda a Komise a schválil Parlament. Podmínkou je přezkum zákona o statistice a poskytnutí nezbytných finančních a lidských zdrojů řeckému statistickému úřadu.

3.6.2. *Obnovení důvěry v soudní systém*

Nefunkční soudnictví brání hospodářskému rozvoji a ohrožuje sociální strukturu Řecka. Tento systém umožňuje všem dlužníkům – včetně neochotných daňových poplatníků – vyhybat se dle libosti povinnostem s vědomím, že jen nejdohodlanější věřitelé proti nim použijí soudní a donucovací opatření. K nejviditelnějším příznakům špatného fungování řeckého soudního systému patří několik set tisíc nevyřešených případů u soudů a dlouhé lhůty slyšení. Mezi obyvateli země tak panuje všeobecný pocit „nespravedlnosti“. Řecké orgány prokázaly jasnou vůli tuto situaci změnit a výrazně se zasadit o vytvoření účinného soudnictví vstřícného vůči občanům a podnikání. Probíhá komplexní a velmi potřebný přezkum soudního systému. Tyto reformy mají znovunastolit důvěru ve fungování řeckého státu a jeho institucí a podpořit hospodářskou obnovu.

Řecká vláda se zavázala splnit řadu cílů, aby došlo k vyřešení nahromaděných daňových případů u správních soudů a ke snížení počtu nevyřešených případů v občanskoprávních věcech. Podporuje rovněž alternativní metody řešení sporů s cílem uvolnit zdroje soudů, pomoci vytvořit smírnou kulturu a nalézt ekonomičtější způsoby řešení problémů a konfliktů. Komise v této oblasti spolupracuje s řeckými orgány a se zúčastněnými stranami.

Dokud potenciální investoři nebudou věřit, že řecké soudnictví je účinné a spravedlivé a že bude hájit jejich práva, není pravděpodobné, že by přijímali významná investiční rozhodnutí. Důvěru investorů by podpořilo přijetí dalších opatření, jež by vedla k nalezení účinných způsobů vymáhání pohledávek vůči státu a k racionalizaci právního rámce pro realitní transakce, což zároveň zvýší státní příjmy. Vybudování moderního systému elektronického soudnictví pomůže zrychlit a zprůhlednit soudnictví a dosáhnout značného pokroku, pokud jde o lhůty a účinnost soudního systému a o zlepšení výkonu soudních úředníků, což

pravděpodobně zaznamenají jeho uživatelé. Racionalizace a restrukturalizace soudů nižšího stupně povede nejen k úsporám, ale soudnictví také přiblíží občanům, jelikož tyto soudy budou představovat místa komplexního přístupu ke spravedlnosti ve většině běžných záležitostí, s nimiž se občané potýkají (např. ověřování dokumentů, rodinné právo a dědické záležitosti atd.).

Moderní insolvenční řízení je klíčem k usnadnění jak řádného odchodu neefektivních společností z trhu, tak restrukturalizace životaschopných společností. Reforma insolvenčního řízení je jednou z oblastí, jíž je třeba věnovat velkou pozornost, a Komise je připravena spolupracovat v tomto ohledu s řeckou vládou.

3.7. Řešení sociálního dopadu krize

Již před krizí trpělo Řecko jednou z největších měr chudoby v EU. V roce 2010 činilo riziko chudoby a sociálního vyloučení pro celou populaci 27,7 %, což převyšuje průměr EU (23,5 %). Pokud jde o chudobu v důsledku nedostatečného odměňování, v roce 2010 byla v Řecku druhá nejvyšší z celé EU. Prudký hospodářský propad zvýšil kromě míry chudoby i sociální vyloučení a vyloučení v oblasti bydlení a zasáhl disponibilní příjmy (v roce 2010 se snížily o 9,3 %). Narůstá počet osob bez domova: rodin s malými dětmi, mladých lidí i rostoucího počtu ilegálních migrantů, což dále zvyšuje sociální tlak. Tyto problémy je nutné urychleně řešit.

Komise spolupracuje s řeckými orgány na snižování nepříjemně vysoké míry nezaměstnanosti mladých lidí. Aby se finanční podpora zaměřila na oblasti, kde je nejvíce potřeba, financování by mohlo být přesměrováno k opatřením na podporu zaměstnanosti mladých lidí. V současnosti sem patří opatření na podporu získávání první pracovní zkušenosti, dotování krátkodobého pracovního umístění v soukromém sektoru nebo místní samosprávě, rozšíření příležitostí k učňovskému vzdělávání či stážím pro studenty a absolventy, podpora rekvalifikace nebo zvyšování kvalifikace, podpora podnikání včetně sociálního podnikání a studijních pobytů v zahraničí.

Pro toto přerozdělení by mohlo být k dispozici dalších 200–250 milionů EUR, jež by mohly vést k vytvoření tisíců pracovních míst.

Existuje i řada dalších krátkodobých priorit, kde je nezbytné okamžitě jednat. Evropský sociální fond může přispět ke zlepšení fungování trhu práce, k posílení vazeb mezi vzděláváním/odbornou přípravou a trhem práce, ke zlepšení lidského kapitálu a k vyřešení rozšířeného problému nehlášené práce. Je třeba posílit veřejné služby zaměstnanosti, tak aby dokázaly poskytovat lepší služby rostoucímu počtu nezaměstnaných. Dále musí být provedeny účinnější a lépe zaměřené investice do aktivních politik na trhu práce a také systematictěji vyhodnocena účinnost aktivních opatření v této oblasti. Přednost musí dostat nejzranitelnější skupiny (nezaměstnaní s nízkou kvalifikací, osoby s nedokončeným vzděláním, starší pracovníci, dlouhodobě nezaměstnaní, migranti, příslušníci menšin atd.).

Strukturální fondy EU by rovněž mohly být využity k vytvoření a financování integrované strategie obnovy měst, jež by pomohla v boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení.

Aby se zabránilo sociální marginalizaci a aby měli členové zranitelných skupin přístup k dovednostem požadovaným k novému nebo opětovnému vstupu na trh práce, měla by být provedena vnitrostátní strategie celoživotního učení vyhlášená v roce 2011. Strategie by měla

zahrnovat rozšíření přístupu ke vzdělávání a odborné přípravě pro jiné než tradiční studenty prostřednictvím zapojení regionálních a místních společenství i institucí vyššího vzdělávání.

Lepší přístup k pracovním místům – zejména díky vyšší finanční podpoře podnikání (s důrazem na nové inovativní produkty a služby) a širšímu využívání dotací na mzdy pro krátkodobé náborů, zaměřené hlavně na znevýhodněné skupiny – by mohl zajistit dočasnou ekonomickou oporu pro osoby nejvíce postižené krizí a dát jim příležitost k setrvání na trhu práce. Rozvoj sociální ekonomiky rovněž vytvoří nové pracovní příležitosti díky sociálním podnikatelům a sociálním inovátorům v klíčových odvětvích, jako je sociální péče, služby pro nezaměstnané, rozvoj místních společenství a komunit, výroba a distribuce potravin a energetická účinnost.

3.8. Řízení migrace a azylu

Řecké členství v schengenském prostoru zajišťuje volný pohyb řeckým občanům cestujícím do jiných zemí i osobám cestujícím do Řecka. Stimuluje tak turistiku, cestovní ruch a obchodní vztahy, které jsou přínosem pro hospodářství. Silné tlaky nelegální migrace, jimž Řecko v posledních letech čelí, však mají spolu se současnou hospodářskou krizí negativní sociální a hospodářské důsledky a ohrožují řádné fungování schengenského prostoru. Humanitární situace, v níž se někdy ocitají migranti a žadatelé o azyl, poškozují obraz Řecka a není v souladu s jeho dlouhodobou tradicí pohostinnosti a dodržování lidských práv.

Aby bylo možné tuto záležitost vyřešit, musí Řecko pokračovat v reformě své azylové a migrační politiky a účinně spravovat své vnější hranice. Rámce pro tato opatření – např. akční plán v oblasti řízení migrace a azylu a akční plán „Schengen-Řecko“ – již existují. a Nyní musí být provedeny – musí být mimo jiné přijaty a uplatňovány standardy v oblasti migrace a azylu, které jsou v souladu se stávajícími předpisy EU a mezinárodními závazky Řecka. Řecko musí zlepšit humanitární situaci migrantů a žadatelů o azyl v řecko-tureckém příhraničí a v Aténách a zvýšit přijímací kapacitu, pokud jde o nelegální migranty i žadatele o azyl, se zvláštním důrazem na zranitelné skupiny. Mělo by rovněž při plném dodržování základních práv budovat kapacity v oblasti dobrovolného návratu. Existuje tu značný nevyužitý potenciál, protože mnoho migrantů, kteří v Řecku uvíznou bez možnosti skutečné integrace, by mělo zájem vrátit se do země svého původu.

Evropská unie poskytuje v oblasti azylu, migrace a systémů správy hranic významnou finanční podporu, zahrnující i řešení humanitárních důsledků tlaku, který způsobuje vysoký počet nelegálních migrantů a žadatelů o azyl. Řecko je jedním z hlavních příjemců podpory z programu Solidarita a řízení migračních toků (SOLID).